БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 206
26 НОЯБРЬ ЖУМА
1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Газета ва журналлар— оммага!

Совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизм қурилиши соҳасида оламшумул-тарихий ғалабаларга эришмоқда. Халқимизнинг хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида эришган ва эришаётган ғалабаларида совет матбуотининг роли ғоят каттадир. Матбуот оммага марксизм-ленинизм идеяларини сингдириш блан бирга, меҳнаткашларни партия ва ҳукумат томонидан қўйилган вазифаларни бажаришга сафарбар этади.

Коммунистик партия матбуот воситаси блан хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарликни яхшилайди, кенг меҳнаткашлар оммаси блан алоқасини мустаҳкамлайди.

Партия ва ҳукуматимиз совет халқининг маданий эҳтиёжини тўла қондириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг энг муҳим воситаси газета ва журналлар эса йилдан-йил кўпаймоқда. Масалан, Октябрь революциясигача Ўзбекистон территориясида бирнечтагина газета чиқарилган бўлса, ҳозирги вақтда республикамизда 207 газета ва 17 журнал чиқарилмоқда.

Меҳнаткашлар совет матбуотини жуда севадилар. Чунки, совет матбуоти халқимизнинг орзу-истакларини ифодалайди ва совет халқининг ҳаётий манфаатларини кўзда тутади. Бизнинг газеталаримиз социалистик ҳаётимизнинг ойнаси сифатида саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданий соҳада эришган ютуқларимизни ўз саҳифаларида системали равишда ёритиб боради, ишимиздаги камчиликларни танқид ва ўз-ўзини танқид асосида очиб ташлаб, бу камчиликларни тугатишга жамоатчилик кучларини сафарбар этади.

Совет матбуотини тарқатиш катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган ишдир. Шунинг учун партия ташкилотлари газета ва журналларни кенг меҳнаткашлар оммаси ўртасида тарқатишга зўр э'тибор беришлари лозим. 1955 йил учун газета ва журналларга обуна қабул қилиш қизғин давом этаётган ҳозирги вақтда партия ташкилотлари оммавий-тушунтириш ишларини кучайтиришлари, газета ва журналларни тарқатишга яқиндан раҳбарлик қилишлари лозим.

Партия ташкилотлари обуна ўтказишга бевосита раҳбарлик қилаётган жойларда обуна тўплаш ишлари муваффақиятли бораётир. Масалан, Гулистон районида газета ва журналларга обуна қабул қилиш уюшқоқлик блан ўтказилаётир. Колхозлар, МТС ва район ташкилотларида обуначилар сони ўтган йиллардагига қараганда анча кўпайди. Буни шундан кўриш мумкин. Ўтган йил «Красная заря» колхозида 6 минг сўмлик газета ва журнал тарқатилган бўлса, бу йил 14 минг 500 сўмлик газета ва журнал тарқатилди. Бу колхозда газета олмайдиган хўжалик йўқ. Колхозчилар 305 нусха турли газета ва ўнларча хилма-хил журналлар оладилар.

Газета ва журналлар тарқатиш масаласи муҳим сиёсий иш бўлишига қарамай, айрим шаҳар ва район партия ташкилотлари бу ишга етарлик э'тибор бермаётирлар. Оҳангарон шаҳарида обуна қабул қилиш айниқса суст бормоқда. Шаҳар партия комитети (секретари ўртоқ Батигин) газета ва журнал тарқатишни шаҳар алоқа бўлимига ҳавола қилиб, бу муҳим кампанияни ўтказишга бевосита раҳбарлик қилмаётир. Қуйичирчиқ ва Мирзачўл районларида ҳам обуна тўплаш ўзи бўларчиликка ташлаб қўйилган.

Ўртачирчиқ районида обуна қабул қилишнинг жуда суст бораётганига сабаб шуки, район партия комитетининг секретарьлари Бердиев ва Пягай ўртоқлар бу муҳим иш блан шуғулланишга «вақт тополмаётирлар». Район партия комитети агитация ва пропаганда бўлимининг мудири ўртоқ Қурбонов «вакил» сифатида колхозга юборилган. Натижада бу районда газета ва журналлар тарқатиш иши блан ҳеч ким шуғулланмайди. Алоқа бўлимининг ходимлари ва почтальонлар колхозларга обуна қабул қилиш учун борсалар, улар блан сўзлашишга колхоз раҳбарларининг «қўли тегмайди».

Янги йил учун обуна қабул қилишнинг дастлабки якунлари, бирқанча районларда бу ишда жиддий нуқсонлар ҳукм сураётганини кўрсатади. Оҳангарон шаҳрида газета ва журналларни тарқатиш ёмон бораётганининг сабаби шуки, кўп обуначилар ким, қаерда обуна қабул қилишини билмайдилар. Шаҳар партия комитетининг ходимлари алоқа бўлими ва жамоат обуна тўпловчиларининг қандай ишлаётганларини билмайдилар. Натижада, шаҳарда республика ва область газеталарининг тарқатилиши йўл қўйиб бўлмайдиган даражада суст бормоқда.

Совет матбуотининг кучи партия раҳбарлигидадир. Шаҳар ва район партия комитетлари ўз органларига кундалик раҳбарлик қилишлари, газеталарнинг ишини тубдан яхшилашлари, уларнинг ўз вақтида ва чуқур мазмунли бўлиб чиқишига эришишлари лозим. Газеталарнинг ўз вақтида, сифатли чиқарилиши ва обуначиларга ўз вақтида етказиб бериш тўғрисида партия ташкилотлари доимий ғамхўрлик қилишлари лозим.

Партия ташкилотлари газета ва журналлар тарқатиш иши блан кундалик равишда шуғулланиб, бу ишга яқиндан раҳбарлик қилишлари, обуна ўтказучи алоқа бўлимлари ва Союзпечатьнинг район бўлимлари ишини контроль қилиб, уларга амалий ёрдам беришлари лозим. Бунинг учун завод ва фабрикаларда, колхоз, совхоз ва МТСларда кенг тушунтириш ишлари олиб бориш керак. Шунга эришиш зарурки, ҳарбир газетхон қайси газета ва журналга ёзилиши лозимлигини ва уларнинг обуна нархини яхши билиб олсин.

Газета ва журналларга обуна қабул қилишда якка тартибда обуначилар тўплашга алоҳида э'тибор бермоқ лозим. Энг узоқ кишлоқларда ва яйловлардаги чорвадорлар ўртасида ҳам газета ва журналлар олмайдиган киши қолмасин!

Якка тартибда обуна қабул қилиш жамоат обуна тўпловчиларини кўпайтиришни талаб қилади. Партия ва комсомол ташкилотлари жамоат обуна тўпловчилигига энг ишчан кишиларни тайинлашлари лозим. Қишлоқ жойларида обуна қабул қилишни муваффақиятли ўтказишда колхоз почтальонлари катта роль ўйнайдилар.

Ҳозирги вақтда республикамизда чиқарилаётган газета ва журналларнинг тиражи миллион нусхадан ортиқдир. Республика, область, шаҳар ва район газеталари партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш, аҳоли учун озиқ-овқат маҳсулотларини, саноат учун зарур бўлган хомаш'ёни мумкин қадар кўпроқ етказиб бериш тўғрисидаги кўрсатмаларини муваффақиятли бажаришга, шунингдек саноат корхоналарининг бешйиллик планни муддатидан илгари бажаришларига оммани сафарбар этишда партия ташкилотлари қўлида энг ўткир қуролдир. Газета ва журналларни меҳнаткашлар оммаси ўртасида кенг тарқатиш — мамлакатимизда коммунизм жамияти қуриш каби улуғвор ишга оммани сафарбар этишда матбуотнинг ташкилотчилик ва пропагандистлик ролини янада оширади. Совет матбуотини меҳнаткашлар оммаси ўртасида кенг тарқатишга эришайлик!

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Гидравлик, ёқилғи блан ишлайдиган район электростанциялари ва умумдавлат аҳамиятига эга бўлган электр тормоқлари қурилишининг ҳажми ошиб кетганлигини ҳисобга олиб, СССР Олий Совети Президиуми СССР Министрлар Советининг тақдимига биноан, СССР Электростанциялар қурилиши министрлиги ташкил қилди, унга СССР Электростанциялар министрлиги составидан СССР Министрлар Совети тасдиқлаган рўйхатга мувофиқ, қурилиш-монтаж корхоналарини ва ташкилотларини олиб беришга қарор қилди.

СССР Электростанциялар қурилиши министри қилиб Федор Георгиевич **Логинов** тайинланди.

Қозон университетининг 150 йиллигига бағишланган юбилей сессияси тамом бўлди

ҚОЗОН, 24 ноябрь. (ТАСС). В. И. Ульянов (Ленин) номидаги Қозон давлат университетида 21 ноябрьда университетнинг 150 йиллигига бағишланган илмий юбилей сессияси тамом бўлди.

Қозон, Москва, Ленинград, Саратов, Боку, Свердловск, Молотов ва мамлакатнинг бошқа бирқанча шаҳарларидан келган олимлар ялпи мажлисларда ва айрим фан тормоқларига бағишланган конференцияларда химия, геометрия, физика, математика, биология, геология, астрономия, география, тарих, адабиётшунослик, тилшунослик ва бошқа фанлар соҳасидаги энг янги тадқиқотларнинг натижалари ҳақида 126 дан кўпроқ доклад қилдилар.

Таржима адабиётини нашр этиш масалалари муҳокама қилинди.

Совет ёзувчиларининг иккинчи Бутуниттифоқ с'езди ўтказилиши муносабати блан 23 ноябрьда Москвада таржима адабиётини нашр этиш масалалари юзасидан кенгаш бўлиб ўтди. Кенгашда СССР халқлари адабиёти ва четэл авторлари асарларини таржима қилаётган москвали шоирлар ва прозачилар ҳамда нашриётларнинг ходимлари қатнашдилар. Бадиий таржима сифатига, таржимонларнинг малакаси ва маҳоратига, нашрларни планлаштиришга катта э'тибор берилди. (ТАСС).

ОБЛАСТЬ СОВХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 25 НОЯБРЬГАЧА БЎЛГАН

МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Совхозларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
«Малик»	0,24	104,12
16-нчи совхоз	0,20	93,85
«ЎзССР бешйиллиги»	0,36	81,16
1-нчи «Боёвут»	0,18	80,31
3-нчи «Боёвут»	0,39	78,71
1-нчи «Далварзин»	0,18	77,26
2-нчи «Боёвут»	0,15	76,08
2-нчи «Далварзин»	0,25	74,72
17-нчи совхоз	0,13	71,31
3-нчи «Далварзин»	0,26	62,67
4-нчи «Боёвут»	0,24	62,30

Областимизда

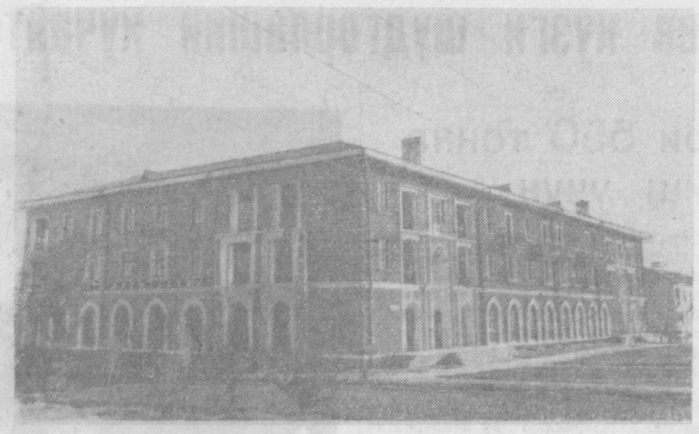

Суратда: Чирчиқ шаҳрининг Ленин кўчасида янги қурилган уй-жой биноси.
Б. Мазур фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Совет адабиётига бағишланган виставка

Октябрь кутубхонасининг ходимлари республикамизнинг 30 йиллик юбилейига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Кутубхонада «Ўзбекистон экономикасининг 30 йил ичидаги муваффақиятлари» деган темада виставка ташкил этилган. Бунда республикамизнинг пахтачилик, саноат, чорвачилик, пиллачилик, маданият соҳасидаги ютуқларини акс эттирувчи расмлар бор.

Яқинда кутубхонанинг ўқув залида Совет адабиётига бағишланган виставка ташкил этилди. Виставканинг биринчи бўлими «Маркс ва Энгельс адабиёт ва сан'ат ҳақида», «М. Горький — совет адабиётининг асосчиси», «Совет матбуотининг партиявийлиги тўғрисида» деган темаларга бағишланган. Иккинчи бўлим ўзбек совет адабиётига бағишланган бўлиб, унда Ўзбекистон сан'ат ва адабиётининг Москвада бўлиб ўтган декадаси материаллари кўрсатилади.

Ана шундай виставкалардан бири Чирчиқ шаҳридаги марказий кутубхонада ҳам ташкил этилди. Виставкада Совет Иттифоқининг отоқли ёзувчиларидан М. Горький, В. Маяковский, А. Фадеев, И. Эренбург, К. Симонов, С. Вурғун, Б. Кербобоев ва бошқаларнинг фото-суратлари ва уларнинг асарларидан намуналар бор.

Қ. ҲИКМАТОВ,
Т. УРУНОВ.

26 номда газета ва журналга обуна бўлдилар

ГУЛИСТОН. **(«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан).** «Красная заря» колхози районда энг илғор колхозлардан бири ҳисобланади. Пахтадан мўл ҳосил етиштириб келаётган бу колхоз а'золарининг маданий савиялари ҳам йилдан-йилга ошиб бормоқда. Колхоздаги радиоузел колхозчиларга яхши хизмат қилмоқда. Янги уй-жой бинолари тобора кўпаймоқда. Колхознинг «Правда Востока» участкасида 40 дан ортиқ колхозчи янги типда уй-жой қуриб олди. Колхоз марказидаги радиоузел бу ерга ҳам хизмат қиладиган бўлди. Участка колхознинг бошқа участкалари сингари телефонлаштирилди.

Фаровон ҳаёт кечираётган «Красная заря» колхози а'золарининг газета ва журналларга бўлган талаблари ортиб бормоқда. 1954 йилда колхоз правлениеси ва колхозчилар якка тартибда 6846 сўмлик турли газета ва журналларга обуна бўлдилар. Ҳозир колхозга 14 хил газета ва журнал келтирилаётир.

Бу колхозда 1955 йил учун газета, журналларга обуна бўлиш ҳам муваффақиятли равишда ўтди. Колхоз правлениеси 4478 сўмга, 305 колхозчи 8554 сўмга газета ва журналларга обуна бўлдилар. 1955 йилда «Красная заря» колхози «Правда», «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока», «Тошкент ҳақиқати», «Ташкентская правда», «Ўзбекистон хотин-қизлари», «Шарқ юлдузи» сингари 26 хил газета ва журнал олади.

1955 йил ҳисобидан шарикоподшипниклар

Тошкент ремонт подшипниклар заводи маҳсулот чиқариш йиллик топшириғини бажарди. Станок паркидан тўлароқ фойдаланилиши, ҳарбир ускунанинг маҳсулот ишлабчиқаришини кўпайтириш натижасида бу муваффақиятларга эришилди.

Ҳозир заводда бешйиллик планни муддатидан илгари бажариш учун мусобақа кучаймоқда. Корхона коллективи меҳнат унумини ҳозирги даражасидан 7 процент ошириш ва бешйилликни 1955 йилнинг октябрь ойигача бажариш мажбуриятини олди.

Заводда бирқанча ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқилди ва амалга оширилмоқда. Янги машина ускуналар монтаж қилинмоқда, шлифовка станокларида роликларни бункерлардан тушириш жорий қилинмоқда, янги транспортёр ўрнатилиб бўлмоқда. (ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 25 НОЯБРЬГАЧА БЎЛГАН

МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Сирдар'ё	0,28	94,56	Хсвос	0,25	75,73
Мирзачўл	0,29	90,78	Чиноз	0,19	75,42
Верхне-волинск	0,19	90,07	Янгийўл	0,33	74,93
Оржоникидзе	0,38	89,53	Октябрь	0,22	70,45
Калинин	0,41	87,79	Оҳангарон	0,14	67,58
Юқоричирчиқ	0,37	87,34	Бекобод	0,26	66,84
Гулистон	0,28	85,27	Пискент	0,23	62,93
Қуйичирчиқ	0,36	81,16	Паркент	0,19	61,31
Бўка	0,25	76,70	Ўртасарой	0,24	60,85
Оққўрғон	0,22	75,77	Ўртачирчиқ	0,28	60,52

ХАЛҚ СУДЛАРИ САЙЛОВИГА ТАЙЁРГАРЛИК

ХАЛҚ СУДЬЯЛИГИ ВА ХАЛҚ МАСЛАҲАТЧИЛАРИГА КАНДИДАТЛАР КЎРТИЛАБОШЛАНДИ

Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинатининг фабрикаларида ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг халқ судьялигига ва халқ маслаҳатчилигига кандидатлар кўрсатишга бағишланган кўп кишилик йиғилишлари ўтмоқда.

Иккинчи йигирув фабрикаси. Цех комитетининг раиси ўртоқ Поповага сўз берилади. У Тошкент шаҳар Фрунзе районидаги учинчи участканинг халқ судьялигига кандидат қилиб Седа Михайловна Багдасаровани кўрсатишни тавсия қилади. Ўртоқ Попова кандидатни софдил ва ҳалол ишловчи ходим деб та'рифлаб берди. Ўртоқ Багдасарова халқ судьяси сифатида ишлаб, сайловчиларнинг ишончини оқлаган, Ватан ва халқ манфаатларини қўриқлаб, социалистик давлат қонунларига қаттиқ амал қилган.

Йиғилиш қатнашчилари цех комитети раиси ўртоқ Попованинг таклифини якдиллик блан қувватладилар. С. М. Багдасарова халқ судьялигига кандидат қилиб кўрсатилди.

Иккинчи фабриканинг коллективи халқ маслаҳатчилигига якдиллик блан 35 кандидат кўрсатди. Улар орасида арқоқчи М. Йўлдошева, кекса ишчи коммунист А. Д. Марков, мастерлардан А. Ҳамидов, С. Очилов ва бошқалар бор.

Комбинатнинг бошқа фабрикалари ва ёрдамчи корхоналарида ҳам кўп киши қатнашган сайловолди йиғилишлари бўлмоқда.

Тошкентдаги «Под'емник» заводида коллективнинг халқ судьялиги ва халқ маслаҳатчилигига кандидатлар кўрсатишга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди.

Биринчи бўлиб корхона партия бюросининг секретари ўртоқ В. Землянкин сўз олди. У қизиб кетган сайлов кампаниясида чинакам халқ совет демократизмининг улуғворлиги ўзининг ёрқин ифодасини топганлигини айтди.

— Мен, — деди ўртоқ Землянкин, — заводимиз коллективидан Ленин районидаги иккинчи участканинг халқ судьялигига кандидат қилиб ҳозирги вақтда Ленин районидаги тўртинчи участкада суд ижрочиси бўлиб ишлаётган Камол Эркахўжаевни кўрсатишни таклиф этаман. Ўртоқ Эркахўжаев 1948 йилда Тошкент юридик институтини тамомлаб, ўзини софдил ва ҳалол ишловчи ходим сифатида танитди.

Йиғилишда сўзга чиққан биринчи механика-йиғув цехининг бошлиғи А. Зовуров ва иккинчи механика цехининг участка бошлиғи И. Донин ўртоқлар бу таклифни қизғин қувватладилар.

Йиғилиш Ленин районидаги иккинчи участканинг халқ судьялигига кандидат қилиб якдиллик блан ўртоқ К. Эркахўжаевни кўрсатди.

Завод коллективи корхонанинг илғор кишилари орасидан халқ маслаҳатчилигига ҳам еттита кандидат кўрсатди. Улар ўртасида шлифовалчи Ю. Абатуров, мастер Е. Петров, бухгалтер И. Корвяков ва бошқалар бор. (ЎзТАГ).

* * *

ЧИНОЗ (Тошкент области), 25 ноябрь. (ЎзТАГ). Кеча Чиноз район партия комитети агитпункт мудирларининг семинарини ўтказди. Семинарда район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Х. Очилов «Халқ судлари сайловига тайёргарликда агитаторларнинг вазифалари» тўғрисида доклад қилди.

Район колхозлари, совхозлари ва МТСларида сайловолди кампанияси қизиб кетди. 16 агитпункт ташкил этилди. 500 дан кўпроқ агитатор сайловчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни бошлаб юборди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон ССР Уй-жой-граждан қурилиши министрлигини Ўзбекистон ССР Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министрлигига айлантирди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

Ўртоқ Ғ. Хўжаевни Ўзбекистон ССР Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министри қилиб тайинлаш тўғрисида

Ўртоқ Ғани Хўжаев Ўзбекистон ССР Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министри қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1954 йил. 24 ноябрь.
Тошкент шаҳри.

Қорақалпоғистон АССР пахта тайёрлаш планини бажарди

НУКУС, 25 ноябрь. (ЎзТАГ). Бугун Қорақалпоғистон АССР пахта тайёрлаш йиллик планини бажарди. Давлатга ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 41500 тонна кўп пахта топширилди. Топширилган ҳамма пахтанинг 83 проценти отбор ва биринчи сортларга қабул қилинди. Республика колхозлари ҳосил нормасини оширганликлари учунгина устама мукофот тариқасида ўтган мавсумдагига қараганда 80 миллион сўм ортиқ пул олдилар.

Қорақалпоғистондаги ўнлаб колхозлар пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Масалан, Хўжайли районидаги Ленин номли колхоз ҳар гектардан қарийб 43 центнердан пахта олди, Тўрткўл районидаги Молоков номли колхознинг а'золари эса ҳар гектардан 36 центнердан пахта топширдилар. Илғор звенолар ва бригадалар яна ҳам яхшироқ натижаларга эришдилар. Кенес районидаги Охунбобоев номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ш. Мусаев раҳбарлигидаги звено ва Тўрткўл районидаги Молоков номли колхознинг К. Жуманазаров бошчилигидаги звено ҳар гектардан 70 центнердан ҳосил олди.

Бу йил республика давлатга қоракўл, пилла ва тери топшириш планини ҳам муваффақиятли бажарди.

Қорақалпоғистон пахтакорлари пландан ташқари камида 15 минг тонна пахта териб, тайёрлаш пунктларига топшириш мажбуриятини олдилар.

БЕШИНЧИ БЕШЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Экскаватор машинисти Хўжа Алиқулов

Донгдор экскаватор машинисти, меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советининг депутати Хўжа Алиқуловнинг номини ҳамма ҳурмат блан тилга олади. Унинг меҳнатда кўрсатаётган жонбозлигини фақат Оҳангарон кўмир ҳавзасидаги ишчиларгина эмас, балки бутун Ўрта Осиёдаги ҳамма шахта ва кўмир разрезларининг коллективлари жуда яхши биладилар.

Ленин комсомоли тарбиялаб, вояга етказган ёш шахтёр Алиқулов қисқа муддат ичида шонли меҳнат йўлини босиб ўтди. Ҳунар мактабининг ўқувчисидан мураккаб агрегатнинг машинисти даражасига ўсиб етишди. Алиқулов бундан олти йил илгари фабрика-завод та'лими мактабини тамомлагач, «Узбекуголь» трестининг кўмир разрезига ишга келди. Разрез раҳбарлари уни экскаватор машинистига ёрдамчи қилиб тайинладилар. Тиришқоқ ва янгиликка интилучи Алиқулов разрезда иш бошлаган биринчи кунлардан бошлабоқ, ўзининг ижобий хислатларини кўрсатабошлади. У эртадан кечгача машинист олдидан бир қадам ҳам силжимай, агрегатнинг бутун механизмларини синчиклаб ўрганар эди. Унинг бу ҳаракатлари бекорга кетмади. Алиқулов машинист ёрдамчиси бўлиб ишлай бошлаганидан 6 ой ўтгач, унга мураккаб агрегатни мустақил равишда бошқаришни топширдилар. У, машинист бўлиб ишлайбошлади.

Аммо ишлар бир текисда кетавермади. Ба'зан кундалик смена топшириғи бажарилмай қолди. Хўжа Алиқулов кекса, тажрибали машинистлар блан суҳбатлашиб, улардан кўп нарсани ўрганди, ўз ишида уларнинг илғор иш методларини қўллайбошлади. Лекин шунда ҳам иш бир текисда кетавермади. Алиқулов унумли ишлаш учун фақат тажрибасигина эмас, балки техника соҳасидаги билими ҳам етарли эмаслигини тушунди.

Кейинги кунларда трест кутубхонасига келганлар Алиқуловни ўша ерда тез-тез учратабошладилар.

У турли маркадаги экскаваторларнинг тузилишига оид техника адабиётларини, уларнинг чертёжларини ўрганабошлади. Хўжанинг умумий билими етарли бўлмагани учун кўпинча техникага оид мураккаб терминларнинг ма'носини тушунаолмас эди. У машинист бўлиш учун кўп нарсани билиш талаб қилинишини тушунди.

Алиқулов ишлабчиқаришдан ажралмаган ҳолда ўз билимини оширишга қарор қилди. У кечки ишчи-ёшлар мактабининг 7-нчи синфига ўқишга кирди. Тўғри, ҳам ўқиб, ҳам ишлаш анчагина қийин бўлди. Аммо Хўжа бу қийинчиликлардан қўрқмади. У ўқишда ҳам, ишда ҳам илғор бўлиш учун тинмай ҳаракат қилди, техника адабиётини систематик суратда кузатиб борди.

Мактабда ўқиш, техника адабиётлари блан яқиндан танишиш Алиқуловнинг практик иш фаолиятига жуда катта ижобий та'сир кўрсатди. У кундалик смена топшириғини доимо ортиғи блан бажарадиган бўлиб қолди. Агарда мустақил ишлайбошлаган биринчи ойларда Алиқулов «Уралец» экскаваторида ҳар сменада 700, гоҳида 800 тоннадан кўмир қазиган бўлса, эндиликда составларга минг тонна, ҳатто ундан ҳам ошириб ёқилғи ортадиган бўлди.

Алиқулов бу дастлабки муваффақиятлар блан қаноатланиб қолмади, балки кучли техникани янада чуқурроқ эгаллаш, унинг бутун майда-чуйда томонларигача яхши ўрганиб олиб, машинадан тўла ва унумли фойдаланишга ҳаракат қилди. Хўжа меҳнат унумини ошириш учун, аввало экскаватор чўмичининг бориб келишига сарф бўладиган вақтни қисқартишга ҳаракат қилди. У, ҳарбир операциядан секундларни тежади. Бу секундлар йиғилиб, смена давомида минутларни, ҳатто соатларни ташкил қилабошлади. Ана шу тежалган вақт ҳисобига пландан ташқари ҳар сменада 300—400 тоннадан кўмир қазилди.

Орадан 3 йил ўтди. Ишда бошқаларга намуна кўрсатгани учун Хўжа Алиқуловни энг кучли «УЗТМ-582» экскаваторининг старший машинисти этиб тайинладилар. У, ўз экипаж а'золарини ягона мақсад йўлида — она-Ватанга пландан ташқари кўплаб юқори сифатли ёқилғи етказиб бериш мақсадида бирлаштирди. Ўз билимларини уларга сабот блан изчил равишда ўргатиб борди. Натижада бу коллектив разрездаги социалистик мусобақада 2 йилдан бери биринчиликни олиб келмоқда.

Шу кунларда старший машинист Алиқулов ҳар сменада плandaги 800 ўрнига, систематик суратда 1500—1600 тоннадан кўмир қазиб чиқармоқда. У бошлиқ экипаж а'золари бешинчи бешйиллик топшириғини ошириб бажардилар ва ҳозир 1956 йил ҳисобига маҳсулот бермоқдалар.

1954 йилда Алиқулов ҳаётида катта воқиа юз берди. У, ишлабчиқаришдан ажралмаган ҳолда кечки ишчи-ёшлар мактабининг 10-нчи синфини тамомлади. Ҳозир у тоғ институтининг сиртқи бўлимига кириб ўқиб, тоғ инженери бўлиш орзусида. У, бу орзусига албатта эришади.

Яқинда ўртоқ Алиқулов бошлиқ экипаж а'золари Ватанимиз пойтахти — Москва шаҳридаги илғор корхоналар коллективларининг бешинчи бешйиллик планни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани янада кенгайтириш ҳақидаги хатини муҳокама қилдилар. Улар москвалилар ҳамда ленинградлилар ташаббусига қўшилиб, ўз зиммаларига янги оширилган мажбурият олдилар: 1955 йилда ҳозирнинг ўзида бажариб қўйилган бешйиллик пландан ташқари яна қўшимча равишда икки йиллик нормани бажаришга қарор қилдилар.

Аҳил ва меҳнатсевар коллектив ўз сўзининг устидан албатта чиқади.

Е. ГОДОВИКОВ.

Меҳнатни тўғри уюштириб, қолган ҳосилни тезда йиғиб олайлик ва кузги шудгорлашни кучайтирайлик!

☆ ☆

Пландан ташқари 550 тонна пахта бериш учун

Колхозимиз бултур гектаридан 33 центнердан пахта топширган бўлса ҳам, лекин йиллик планни бажараолмади. Аммо, даламизда етиштирилган ҳосил планни ошириб бажариш учун етарли эди. Шундай экан нега план бажарилмай қолди? Чунки, колхозда етиштирилган ҳосилни ўз вақтида териб давлатга топшириш учун барча ишлар уюшқоқлик блан ўтказилмади. Йиғим-терим ишлари бирмунча кечиктириб юборилди.

Колхозда ўтган йили йўл қўйилган бу камчилик бу йил қайтарилмади. КПСС Марказий Комитетининг сентябрь, февраль-март Пленумлари қарорларида кўрсатилган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун курашга отланган колхоз пахтакорлари бу йил экин майдонини 125 гектар кенгайтирдилар. Пахта майдони 905 гектарга етказилди. Ана шу ерларнинг ҳар гектаридан 33 центнердан пахта топширилиб, йиллик план муддатидан илгари ошириб бажарилди. Давлатга етказиб берилган пахтанинг 90 проценти отбор ва биринчи сортга қабул қилинди. Колхоз устама мукофот тариқасида давлатдан 5,5 миллион сўмдан ортиқ пул олди.

Бундай муваффақиятларга колхозчиларнинг зўр ғайрат блан фидокорона меҳнат қилишлари натижасида эришилди. 710 колхозчидан 580 киши мавсум нормасини тўла ва ошириб бажарди.

Мўл ҳосил учун курашда кўпгина бригада ва звеноларнинг а'золари намуна кўрсатиб, меҳнат қилдилар. Механизаторлар блан ҳамкорликда иш олиб борган бу бригада ва звеноларда пахтадан айниқса мўл ҳосил етиштирилди. Ўртоқ Имопов бошлиқ бригада 68 гектар ернинг ҳар гектаридан шу вақтгача 40,1 центнердан пахта топшириб бригадалар ўртасидаги мусобақада биринчиликни олди. Х. Ўсаров бошлиқ звенонинг ҳар гектар еридан 58 центнердан пахта топширилди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти колхозчиларнинг унумли ишлашлари учун ҳамавақт қулай шароит яратиб бердилар. Ғўза парвариши ва пахта йиғим-терими даврида болалар боқчалари ва яслилари мунтазам ишлаб турди. Бригадалардаги барча дала шийпонлари колхозчиларнинг маданий дам олиш жойига айлантирилди. Колхозчиларга ўз вақтида пул ва ғалла аванслари бериб турилди. Мана буларнинг ҳаммаси теримчиларнинг унумли ишлашига эришишда ҳал қилувчи роль ўйнади. Ўнлаб теримчилар мавсум нормаларини 3—4 баравардан ошириб бажаришга эришдилар. Чевар теримчи А. Намозбоева ҳозиргача 12 минг килограммдан ортдириб пахта терди. У, 490 меҳнат куни ишлади ва 3480 сўм устама мукофот олди. М. Сарварова, А. Хусанова, Қ. Ўтаева сингари колхозчилар ҳам шу вақтгача 9—10 тоннадан пахта тердилар.

Колхозимиз а'золари пландан ташқари 550 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар. Даларимизда бу мажбуриятни бажараоладиган даражада ҳосил бор. Шу кунларда ана шу ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олиш ва уни ўз вақтида қуритиб тайёрлов пунктига етказиб бериш учун барча тадбирлар амалга оширилмоқда. Дала ишлари конвейер усулида ташкил қилиниб, олдин пахта, кейин кўсаклар териб олинаётир. Ҳосилдан тозаланган ғўзапоялар машиналар блан юлинмоқда ва ер кетма-кет шудгор қилинаётир.

Кузги-қишки ишларни муваффақиятли ўтказиш мўл ҳосил етиштиришда асосий шарт эканлигини колхозимиз а'золари жуда яхши биладилар. Улар агротехниканинг ана шу муҳим шартига тўла амал қилиб, далада қолган ҳосилни тез фурсатда йиғиб-териб оладилар ва келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин яратиб қўядилар.

Колхозимиз пахтадан йил сайин юқори ҳосил олаётганлиги сабабли даромад ҳам катта бўлмоқда. Бу йил давлатга топширилган пахта эвазига 12 миллион сўмдан ортиқроқ даромад қилинди. Бу—бултурги даромадимизга қараганда 4,5 миллион кўпдир.

Колхозимиз а'золари партия ва ҳукуматимизнинг пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисидаги қарорида кўрсатилган вазифаларни шараф блан бажариш учун янада зўр ғайрат блан курашадилар. Биз экин майдонларини янги ерлар ҳисобига кенгайтирамиз. Келгуси йилда чигит экиш учун 150 гектар ер ўзлаштирилади. Ҳозирги вақтда йиғим-терим ишларини олиб бориш блан бирга, янги ерларни ўзлаштириш иши ҳам қизғин бораётир.

Колхозимиз а'золари 1955 йилда гектаридан 35 центнердан пахта топширишга аҳд қилдилар. Бу мажбурият ҳам шараф блан бажарилади.

Қ. ҲАЙДАРОВ,

Верхне-волинск районидаги К. Маркс номли колхоз комсомол ташкилотининг секретари.

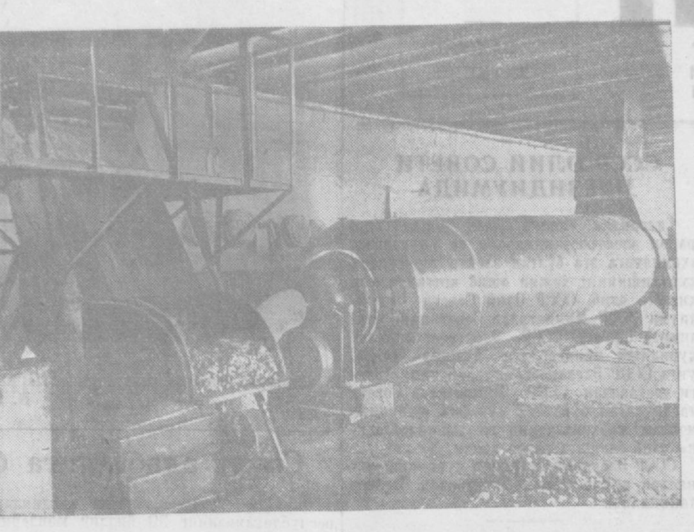

Республика колхозлари учун СХБ—07 маркали барабанли янги сушилка ишлаб чиқарилди. Бу сушилка жуда унумли ишлайди. Пахтачиликни янада ривожлантириш юзасидан бўлиб ўтган кенгаш қатнашчилари бу сушилкани Ўрта Осиё тажриба станциясида синаб кўриб, унга юксак баҳо бердилар.
Суратда: СХБ—07 маркали барабанли янги сушилканинг кўриниши.
А. Палехов фотоси.

Янги ерлардан мўл ҳосил олинмоқда

Гулистон районидаги Фрунзе номли колхоз пахтакорлари СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССРда 1954 — 1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарорида кўрсатилган вазифаларни амалга ошириш учун курашиб, колхоз пахта майдонини янги ерларни ўзлаштириш ҳисобига муттасил равишда кенгайтирмоқдалар.

Колхоз пахтакорлари ўтган йил 250 гектар янги ерни ўзлаштириб, пахта майдонини 800 гектарга етказдилар. Бу майдонлардан мўл пахта ҳосили йиғиб олинмоқда.

Пахта йиғим-терimini келгуси йил мўл ҳосили учун замин ҳозирлаш иши блан боғлаб олиб бораётган бу колхоз а'золари 1955 йилда ҳам пахта майдонини янада кенгайтириш учун курашиб, фойдаланилмай ётган ерларни ўзлаштиришга киришдилар.

Колхоз правлениеси келгуси йил учун 180 гектар янги ерни ўзлаштириш, шундан 120 гектарига чигит ва 60 гектарига бошқа қишлоқ хўжалик экинлари экишни планлаштирди.

1-нчи МТСнинг шу колхозда хизмат қилаётган ўртоқ Т. Оқмирзаев бошлиқ трактор бригадаси 5 та ҳайдов тракторини ишга тушириб, шудгорлашни кенг кўламда бошлаб юборди.

Тракторчилар ўртасида республикамизнинг 30 йиллик юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақа кун сайин авж олмоқда. Оргинбой Бойназаров ва Қаршибой Тоғаев ўртоқлар каби тракторчилар кунига 9—10 гектардан ер ҳайдаб нормаларини ортиғи блан адо этмоқдалар.

Шунингдек, райондаги Хрушчев номли колхоз а'золари бир йил ичида 500 гектардан кўпроқ шўр ва бўз ерларни ўзлаштириб, пахтадан, шолидан ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олдилар.

Колхоз 200 гектардан ортиқ ерни шудгор қилиб қўйди. 2-нчи МТСнинг колхозга биркитилган трактор бригадаларининг механизаторлари 500 гектардан кўпроқ янги ерни ўзлаштириш учун фидокорона меҳнат қилаётирлар.

Т. РЎЗИБОЕВ,
А. МАҲМУДОВ,
Г. СОЛИҲОВА.

Илғорларнинг намунали иши

Мирзачўл районидаги Жданов номли колхознинг ўртоқ Карим Маматқулов бошлиқ бригада а'золари механизаторлар блан ҳамкорликда фидокорона меҳнат қилиб, пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Улар йиғим-терим ишларини намунали уюштириб, бригадалар ўртасида илғорликни эгаллаб келмоқдалар. Т. Отабоева, Х. Қорабоева, Н. Нурова, З. Абдуғаффорова каби ўнлаб теримчилар мавсумда 11—13 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олиб, ҳозиргача ўз мажбуриятларининг учдан икки қисмини адо этдилар.

Шунингдек, колхознинг ўртоқ Абдулла Худойбердиев бошлиқ бригада а'золари ҳам янги ўзлаштирилган 50 гектар ерга чигит экиб, ҳар гектар ердан 22 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олган эдилар. Улар йиғим-терим ишларини яхши уюштириб йиллик пахта тайёрлаш планини анча ошириб бажардилар. Шу кунларда бригада а'золари етиштирилган мўл ҳосилни сра нобуд қилмай тез йиғиб-териб олиб, сушилкаларда пешма-пеш қуритиб, тайёрлов пунктига топширмоқдалар. Ўртоқ Абдулла Худойбердиев бошлиқ бригада а'золари Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллик юбилейи шарафига пландан ташқари яна 20 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар. Улар ўз мажбуриятларини шараф блан бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Ҳозир колхозда ғўзапояларни йиғиштириш, бўшаган ерларни шудгорлаш ва янги очилган ерларнинг шўрини ювиш каби ишлар ҳам қизитиб юборилди.

Ғ. ҚЎЗИЕВ,
Ж. ҲОЛҚОСИМОВ.

Пахтанинг таннархи камайтирилди

СИРДАР'Ё. (ЎзТАГ). «Малик» совхозида йил давомида қилинган ишларнинг дастлабки натижалари хўжаликнинг юксак рентабельликка эришганлигини кўрсатади. Чигит эрта муддатларда сортли уруғлар блан экилди. Шунинг учун ҳам чигит яхши униб чиқди ва такрор экиш ҳамда чигит суви бериш талаб қилинмади. Бу йил 400 гектар майдондаги ғўзалар машина блан ягана қилинди. Бу тадбир оғир операцияда меҳнат сарфлашни уч марта камайтириш имкониятини берди. Ғўзаларни шахмат усулида парвариш қилиш натижасида ҳам иқтисодий жиҳатдан катта натижага эришилди.

Пахта териш машиналаридан группа методи блан фойдаланишнинг жорий қилинганлиги механизаторларга ҳарбир агрегат блан ўрта ҳисобда топшириқда кўзда тутилганидан 39 процент ортиқ пахта териш имконини берди. Пахтанинг машина блан терилиши маҳсулотнинг юқори сифатли бўлишини ҳам та'минлади; териб олинган ҳосилнинг 84 проценти давлатга отбор ва биринчи сортлар блан топширилди. Мана буларнинг ҳаммаси пахтанинг таннархини камайтиришга ёрдам берди. Ҳозир совхозда ҳарбир центнер пахта планда кўзда тутилганидан қарийб 10 процент арзонга тушмоқда.

„Арзимаган камчиликлар...“ ҳақида

Ғалабаларнинг салобатини, илғорларнинг маҳоратини кўрсатадиган мақтовли материал ёзиш жуда ёқимли. Бундай материал мақталучига ҳам, мақтовчига ҳам, қолаберса ўқучиларга ҳам жуда хуш келади. Дарҳақиқат эришилган ютуқлардан, илғорларнинг зафарларидан ким қувонмайди? Қудрат Эшонхўжаев гоҳо «Бизни ҳам газетага мақтаб ёзишармикин?» деб имо қилиб қўяди. Эшонхўжаевнинг бу талабини қондириб бўладими? Яхшиси, фактларга мурожаат қилайлик.

Албатта, ўртоқ Эшонхўжаев директор бўлган Янгийўл шаҳридаги тикув-пойафзал комбинатида ўтган йилга нисбатан ўзгариш катта. Бу йил комбинат 1953 йилдагига нисбатан 21 миллион 750 минг сўмлик ортиқ маҳсулот ишлаб чиқариши лозим. Ўтган йили ишлаб чиқарилган маҳсулот ассортименти 17 хил бўлса, бу йил унинг хили 24 га етди. Комбинатдаги битта тикув цехи 3 та бўлди. Хуллас, комбинат бу йил ўтган йилдагига нисбатан деярлик икки баравар кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқарадиган даражада кенгайди. Бу албатта катта ютуқ. Комбинатда янги машиналар пайдо бўлди, бу ҳам ютуқ. Комбинатнинг иккинчи навбатдаги қурилиши тамом бўлиб, ишлабчиқариш ҳажмини кенгайтириш учун қулай шароит вужудга келди. Ҳаммасидан ҳам кўра комбинатда ҳал қилувчи роль ўйнаётган кўпгина ажойиб ташаббускор кишилар бор. Нормасини 200 — 250 процент қилиб бажараётган установшик С. Назаров, пойафзал цехининг прессчиси Д. Кобик. 2-нчи цех мотористи Р. Зиёвуддинова, 4-нчи цех ишчиси К. Бусалаевалар шулар жумласидандир. 31 киши ишлабчиқаришда юқори кўрсаткичларга эришганлиги учун комбинат Ҳурмат тахтасига ёзилди. 8 киши Ҳурмат дафтарига ёзилди. Юқоридагиларнинг ҳаммаси бу йил комбинатда ўтган йилга нисбатан яхши иш бўлишига, ишлабчиқариш планининг тўла ва ошириб бажарилишига катта умид туғдирди. Лекин умидлар катта бўлди-ю, иш кутилганича бўлмади. Нега?

Мана шу «нега»си қизиқ. Жумладан, сиз ишчиларнинг меҳнат унуми тўғрисида сўз бошласангиз, комбинат раҳбарлари (директор Қ. Эшонхўжаев, бошланғич партия ташкилотининг секретари А. Пряткин, ишчилар комитетининг раиси А. Чепконовой, бош инженер А. Шеприн) дарҳол «ҳарбир ишчининг меҳнат унуми ўтган йилга нисбатан 18,1 процент ошди», дейдилар. Комбинат ишчиларининг қанчаси нормани бажараётгани ҳақида сўз очсангиз, кўпчилик ишчиларнинг нормани ошириб бажараётганликларини айтадилар. Мана шу гаплардан кейин нега комбинатда план бажарилмаётир, десангиз, 4-нчи цех 1 январь ўрнига 15 январьда иш бошлади, 5-нчи цех 1 июнь ўрнига 1 октябрьда иш бошлади, дейдилар. Ахир, бу цехлар ишга тушгандан кейин ҳам комбинатда ўзгариш бўлмади-ку, десангиз, улар бошларини қашиб қоладилар.

Комбинатда план ба'зи ойда 89 процент бажарилса, иккинчи ойда 71 процент бўлади. Ундан сўнг 84 процентга кўтарилади. Проvardида эса 60 процентга тушиб қолади. Хуллас, ишлабчиқариш сал кўтарилади-ю, яна пасаябсради. Корхона бир ме'ёрда ишламайди.

Комбинатда 3 сменада ишлашни ташкил этиш керак эди. Аммо бу тадбир комбинат раҳбарларига унча ёқмади. «Уч сменада ишлаш ҳечерда йўқ, биз ташкил этамизми?» деб ўйладилар. Бунинг учун ҳаракат ҳам қилмадилар. «Узглавшвейпром»га «...учинчи смена учун кишилар қабул қилишга кечикиб қолдик, февраль ва март ойларининг ассортимент плани бажарилиши хавф остида турипти...» деб хат ёзабошладилар.

Янгийўл шаҳар тикув-пойафзал комбинатининг 10 ойлик плани 83,1 процент бажарилишига комбинатга боғлиқ бўлмаган сабаблар ҳам бор. Облторг шартномага мувофиқ комбинатга керакли хомаш'ёни тўла равишда етказиб бермаётир, айниқса шерсть газламалар, вельветкорд каби молларнинг ўз вақтида етказиб берилмаслиги комбинат ишига салбий та'сир қилмоқда. Лекин блан ҳамма айб облторгда экан, деган хулоса чиқмайди.

Комбинатда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати блан қизиққан киши ажойиб ҳангомаларга дуч келади. Яқинда комбинат бош бухгалтери Гордон блан техника-контроль бўлим бошлиғи Фармонов, бош контролёр Алимовлар ўртасида анча тортишув бўлди. Бунга комбинатда ишлаб чиқарилган ва жойларга юборилган маҳсулотларнинг яна комбинатга қайтиб келиши сабаб бўлган эди. Жумладан, январь ойида жойларга юборилган маҳсулот 4 марта, февраль ойида 6 марта, март ойида 5 марта, апрель ойида 4 марта, сентябрь ойида 12 марта, октябрь ойида 5 марта қайтиб келди. Умуман 10 ой мобайнида савдо ташкилотлари томонидан 374 жуфт пойафзал, 6982 дона костюм ва бошқалар қайтиб келди.

Бухгалтер ўртоқ Гордон ўз сўзини ма'қуллайбошлади, Фармонов блан Алимов ўзларининг сўзларини тўғри деб, туриб олдилар. Ниҳоят, Фармонов блан Алимов бухгалтердан устин келди. «Ҳарқандай сифатли маҳсулот бўлса ҳам, базада 10 проценти брак қилинади» дедилар. Фармонов блан Алимов ўз айбларини ниқоблаш учун тўқилган бу афсонага бухгалтер Гордон ҳам ишонди. Аммо улар биттадан тугма кам қадалгани учун 1100 та шим қайтарилгани тўғрисида, 6982 дона костюм-шим ён чоки қийшиқ тикилгани, чўнтаги тўғри ўрнатилмагани, тугмаси ўз ўрнига қадалмагани учун қайтиб келгани тўғрисида индамадилар. Бундай камчиликларни комбинатнинг ўзида бартараф қилиш тўғрисида бош қотирилмади. Бу «арзимаган камчиликлар» давлатга озмунча зарар келтираётгани йўқ!

Комбинат план бўлими бошлиғи Тегай, бош бухгалтер Гордон ўртоқлар блан брак маҳсулотнинг миқдори тўғрисида суҳбатлашиб қолсангиз, улар «бизда брак йўқ» деб туриб оладилар.

— Бўлмаса, ба'зи буюмларни қайта ишлаш учун қанча маблағ сарф этилди? — десангиз,

— Э, бундай денг-да, 14 минг сўм, холос, — дейдилар.

— 9 ой ичида жойлардан комбинатга қайтарилган молларни қайта ишлаш учун сарф этилган маблағ қанча бўлди? — деб сўрасангиз,

— Унча кўп эмас, 19.666 сўм 92 тийин, холос, — дейдилар.

Комбинатнинг пойафзал цехида асосан болалар оёқ кийими тикилмоқда. Бундан бирқанча вақт илгари ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг сифатсизлиги тўғрисида жуда кўп шикоятлар бўлди. 374 жуфт оёқ кийими қайтиб ҳам келди. Сабаби — қаттиқ мих яхши қоқилмаганидан оёққа ботадиган бўлиб қолган. Буни бартараф қилиш учун унча бош қотириш керак бўлмади. Михни ўтга қизитиб юмшатилгач, у яхши қоқиладиган ва оёққа ботмайдиган бўлди. Аммо маҳсулот сифатини яхшилашда мана шундай «арзимаган камчиликлар»ни бартараф қилиш тўғрисида кам ҳаракат қилинмоқда.

Хуллас, Янгийўл шаҳридаги бу комбинатда ишлабчиқариш планининг бажарилмай қолишига, 10 ой мобайнида плandагидан 6 миллион сўмлик кам маҳсулот ишлаб чиқарилишига, брак маҳсулот чиқарилишига йўл қўйилмоқда. Ишлаб чиқарилган брак маҳсулотларга «арзимаган камчилик» деб қаралмоқда. Брак маҳсулот чиқармаслик учун ишчилар малакасини ошириш тўғрисида, техминимум машғулотлари ўтказиш тўғрисида жиддий иш олиб борилмаётир. Мавжуд имкониятлар ишга солинмаганидан, бу комбинат тўла қувват блан ишламаётир.

Б. ХАЛИЛОВ.

«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ

„Ўрим“ романининг таржимаси ҳақида

Умум совет адабиётининг ўсиб ва ривожланиб боришида етакчилик ролини ўйнаётган илғор рус совет адабиёти Совет Иттифоқидаги барча қардош республикалар адабиётининг тараққий этишига самарали та'сир кўрсатмоқда. Шу жумладан ўзбек совет адабиёти ҳам бу бой манба'дан баракали фойдаланмоқда ва кундан-кунга ўсиб, ўзининг камолат босқичига кўтарилмоқда.

Ўзбек китобхонлари ҳозирги вақтда илғор рус адабиёти ёки қардош халқлар адабиётини фақат оригиналидангина эмас, балки таржима орқали ҳам қунт блан ўрганмоқдалар. Ўзбек совет китобхонлари ҳозирги кунда жаҳон адабиёти намояндаларининг энг йирик асарларини, шунингдек илғор рус совет адабиётининг салмоқдор бадиий полотноларини ўз она тилларида севиб ўқимоқдалар.

Кейинги йилларда рус ва қардош халқлар адабиётидан қатор йирик бадиий асарлар ўзбек тилига таржима қилинди. Бу таржима асарлари қаторида Галина Евгеньевна Николаеванинг биринчи даражали Сталин мукофотига сазовор бўлган «Ўрим» романи ҳам бордир. Асосан социалистик қишлоқ хўжалигининг турли соҳаларини ўзида акс эттирувчи бу йирик бадиий полотнонинг ўзбек тилига таржима қилиниши, шубҳасиз, қувончли ҳодисадир. Йўлдош Шамшаров бу йирик асарни ўзбек тилига таржима қилиб, тўғри иш қилган ва ўз таржимаси орқали асарнинг автори Галина Николаеванинг шу романини ёзишда кўзда тутган асосий мақсадини, асарнинг мазмуни ва ғоявий йўналишини ўзбек китобхонига етказиб беришга ҳаракат қилган.

Бироқ биз таржимани бошдан-оёқ оригиналига солиштириб ва синчиклаб ўқир эканмиз, унда жиддий хатоларни, турли-туман чалкашликлар ва ғализ жумлаларни, қўпол иборалар ҳамда таржима қилинмаган кўплаб керакли сўзларни учратамиз. Бундай камчиликлар кўпроқ персонажларнинг ўзаро муомаласига, уларнинг ҳаракати ва турли хилдаги руҳий ҳолатларига, шунингдек, улар тўғрисида автор томонидан келтирилган тафсилотларга тўла аҳамият бермаслик натижасида юз берган камчиликлардир.

Масалан, оригиналнинг 50 бетидаги: «Девчонка хорошо танцевала, а когда он устал и прилег на траву, она запела ему слабым, но очень чистым и верным голосом» дейилган жумлани таржимон, «мендан кетгунча эгасига еггунча» қабилида шундай деб таржима қилган: «Қизча танцага уста эди, Василий чарчагач, оҳиста, беғубор товуш блан унга ашула айтиб берди» (53 бет). Таржимон оригиналдаги қаҳрамоннинг ҳаракат-ҳолатига тааллуқли бўлган, шунингдек. воқиа содир бўлаётган жойдаги табиат манзарасига қисман алоқадор бўлган «и прилег на траву» сўзларини бутунлай тушириб қолдирган; Оригиналда ашулани қиз айтади, таржимада эса, бу тўла англашилмайди.

Й. Шамшаров ба'зи ўринларда асарнинг бадиийлигига путур етказган: қаҳрамонлар образини, уларнинг ҳаракат-ҳолатларини сийқалаштириб юборган, шунингдек, айрим жумлаларни оригиналга қарама-қарши таржима қилган.

Оригиналнинг 76 бетида Валентинанинг Алешага қараб айтган шундай гапи бор: «Я сама не знала, что успею выехать сегодня». Таржимон бу жумлани таржима қилар экан, шахс ҳамда жинсларга мутлақо э'тибор бермайди, тўғрироғи улар ўртасидаги фарқни тушунмасдан туриб, биринчи иккинчисига аралаштириб юборади Бу жумла шундай таржима қилинган: «Бугун жўнайолишимни ўзи (?) ҳам билмаган эди» (80 бет). Натижада оригиналдаги «ўзим ҳам» ўрнига «ўзи ҳам» бўлиб, «билмаган эдим» ўрнига «билмаган эди» бўлиб чиққан. Шу блан қаҳрамоннинг ўзи тўғрисида айтаётган гапи, бошқа шахс тўғрисидаги мулоҳазасига айлантирилиб, оригиналдаги фикр бузиб берилади.

Таржимоннинг вазифаси таржима қилинаётган тилнинг барча хислатларини: сўз бойлиги, унинг ўзига хос хусусиятларини таржима қилаётган тилда ҳам оригиналдаги каби пухта берабилишдан ва шунга интилишдан иборатдир, акс ҳолда асарнинг қимматини тўлалигича сақлаб қолиш мумкин эмас.

«Ўрим»нинг таржимони ўртоқ Шамшаров бу масалага ҳам юзаки қарайди. У, романда учрайдиган ва ўз ўрнига қараб ҳархил мазмунларда ишлатиладиган жозибадор сўз ўйинлари, мақоллар ёки кўчма ма'нода ишлатиладиган айрим идеоматик ибораларни ҳам кўр-кўрона таржима қилади ва шунинг натижасида айрим жумлаларнинг (кенг ма'нода асарнинг) мазмунига ҳам, бадиийлигига ҳам путур етказади.

Валентина маслаҳат (ёрдам) олиш учун район марказига бормоқчи бўлиб турган вақтда, Василийнинг қизи Катюша келиб, район ижроия комитетидан киши келганлигини хабар қилади. Шунда Валентина: «На ловца и зверь бежит» (81 бет) мақолини ишлатади. Таржимон бу мақолнинг ўзбек тилида «Беморнинг тузалгуси келса, табиб ҳам ўз оёғи блан етиб келади» деган эквиваленти бор бўлишига қарамай, «Айни муддао» (84 бет) деб қўя қолади.

Таржимон Шамшаров таржимада ҳам оригиналдаги каби бадиий юксакликка интилиш ўрнига, ўз зиммасидаги мас'улиятга юзаки қарайди. Масалан, оригиналнинг 128 бетида хотин-қизларнинг ашула айтиб ўтиришлари уларнинг овозларидаги ўзига хослик ва турлилик, усталик блан тасвирланиб: «властным, резковатым голосом, приказывая и требуя, подхватила Любава» дейилган бўлса, таржимон бу жумлани қисқартиргани ҳолда шундай нотўғри таржима қилади: «Любава баланд, жарангдор овоз блан қўшилди» (133 бет). Натижада жумланинг оригиналдаги: «властным, резковатым», «...приказывая и требуя...» сўзлари бутунлай ташлаб кетилган ва бу блан Любава образига хос муҳим детальлар кўринмай қолган. Оригиналдаги чуқур мазмун, сўз бойлиги ва юксак бадиий тасвирий ифодаларга бундан ҳам ортиқ футур етказиш бўладими?! Худди шунга ўхшаш, таржимон «Даже молодёжь, которая не впервые слышала эту песню, затихла» (197 бет) деган жумлани ҳам, қуйидагича бузиб таржима қилади: «Ҳатто бу ашулани биринчи даф'а эшитган ёшлар ҳам жим бўлиб қолишди» (208). Оригиналдаги «бирнеча марта эшитган ёшлар» ўрнига, таржимада «биринчи марта эшитган ёшлар» бўлиб қолгач. Шу блан, таржимон ёзувчининг гармончи йигитга ва унинг гармонь чалиш ҳамда ашула айтишдаги юксак сан'атига бермоқчи бўлган баҳосини сийқалаштириб юборган.

Ёзувчи рус тилининг бойлиги, ўзига хос хусусияти, ранг-баранглигидан жуда моҳирлик блан фойдаланган ва воқиа ҳамда ҳодисалар рўй бериб турган жойни, қаҳрамонларнинг ҳатти-ҳаракатларини чиройли ва жонли қилиб тасвирлаб берган. Таржимон эса ана шу зўр маҳорат блан тасвирланган детальларни ҳам сийқалаштириб, хиралаштириб, ҳаётийликдан маҳрум этади. Натижада, ба'зан, асардаги юксак бадиийлик таржима процессда йўқ бўлиб кетади. Бунинг далили сифатида қуйидаги мисолларни келтириб ўтамиз:

Оригиналнинг 15 бетидаги: «Маленький зеленый сундучок одиноко стоял в широких розвальнях» дейилган жумлани таржимон қисқартириб, бундай берган: «Кичкина яшил сандиқ кенг чанада» (16 бет). Бу жумла ҳам оригиналдан узоқлашган бўлиб, тугалланмай қолган. Шунингдек, бу жумланинг оригиналидаги «одиноко стоял» сўзлари туширилиб қолдирилган. Оригиналнинг 17 бетидаги: «Нежность охватила его с такой силой, что он оглянулся» жумласидан ҳам бирнеча сўз туширилиб: «Унинг меҳри товлаб (?!) кетди ва атрофга боқди» (18 бет) деб таржима қилинган. Таржимадаги энг қизиқ нарса шундаки, таржимон оригиналнинг мазмунидан келиб чиқадиган «товланиб» сўзини «аллаш» ма'носида ишлатиладиган «товлаб» сўзидан ҳам фарқ қилаолмайди.

Одатда ёзувчи ўз қаҳрамонларининг образини яратар экан, бу образларнинг ҳаётийлигини тасвирлаш мақсадида, уларнинг ҳарбири устида алоҳида-алоҳида фикр юритади; уларнинг юриш-туришлари, воқиа-ҳодисаларга бўлган шахсий муносабатларидаги тушунчаси ва характерлари ўртасидаги фарқни, ҳатто уларнинг гапиришни, кулиши ҳамда кийинишлари ўртасидаги турлиликни ҳам кўрсатиб ўтади ва буни изчиллик блан давом эттиради. Таржимон эса, бадиий адабиётнинг ўзига хос бу хил хусусиятларига ҳам ба'зан э'тибор бермайди. Масалан, оригиналнинг 107 бетидаги: «Рядом с Валентиной сидел Буянов в офицерской форме и также с орденской планкой» дейилган гапни: «Валентина ёнида Буянов ўтирарди, у ҳам орден планкаси тақиб олган» (111 бет) деб таржима қилган. Натижада: биринчидан, оригиналдаги «в офицерской форме» сўзлари туширилиб қолдирилган ва шу блан Буянов образининг ташқи қиёфасига футур етказилган. Иккинчидан, жумла стилистик жиҳатдан ҳам нотўғри тузилган. Таржимада ба'зан қаҳрамонларнинг исми ва фамилиялари ҳам чалкашиб кетгач. Масалан, оригиналнинг 157 бетидаги «Яков Яснев»ни «Пимен Яснев» (165 бет) деб, 490 бетдаги «Ксюша»ни, «Катюша» (526 бет) деб ўзгартирилган.

Таржимон оригиналнинг 391 бетидаги районнинг кекса агрономи Вениамин Иванович Висоцкийнинг агроном қиз Валентина Алексеевнага қараб айтган сўзларини таржима қилишда ҳам юқоридаги каби чалкашликка йўл қўяди: «— Нет, нет, безотносительно к тому, где вы будете работать» жумласи: «—Йўқ, йўқ, сизнинг ишлаш-ишламаслигингиздан қат'ий назар» (419 бет) деб, нотўғри таржима қилинади. Ҳолбуки гап Валентинанинг ишлаш ёки ишламаслиги тўғрисида бормай, балки унинг қаерда ишлашидан қат'ий назарлиги тўғрисида боради. Китобда кўплаб топиладиган жуз'ий камчиликлардан ташқари, ўнлаб жиддий хатолар учрайди (оригиналнинг 5, 41, 48, 81, 95, 387, 393, 463, 484; таржиманинг 5, 43, 50, 85, 99, 414, 421, 498, 520 бетларига қаралсин).

Юқоридаги мулоҳазаларимиздан хулоса чиқариб айтганда, «Ўрим» романининг таржимаси адабиётимизнинг ҳозирги савиясига тўла жавоб бераолмайди.

С. ХУДОЙБЕРГАНОВ,
С. РАҲИМОВ.

[1] Галина Николаева — «Ўрим» (роман). ЎзССР Давлат Нашриёти, Тошкент, 1953 йил. Й. Шамшаров таржимаси. Редактор М. Исломов.

Ёш шоирлар семинари

Ноябрь ойидан бошлаб Ўзбекистон Ёзувчилар союзи ҳузуридаги республика ёш ёзувчиларининг семинари яна ўз ишини давом эттирабошлади.

Яқинда ёш шоир Олим Қўчқорбековнинг масаллари муҳокама қилинди. Муҳокамада шоир Миртемир авторнинг камчиликларини кўрсатди. У авторнинг «Нок ва субқовоқ», «Бефаҳм мушук» каби масалларида чиқарилган хулосалар унинг сюжетига мувофиқ эмаслигини, ба'зи масалларда эса образлар яхши танланмаганлигини та'кидлаб ўтди.

Муҳокамада К. Раҳимов, Ў. Муҳиддинов, Ҳ. Салоҳиддинов, Л. Жўраева, Я. Қурбонов ва бошқа ўртоқлар ҳам сўзладилар. Улар О. Қўчқорбековга илғор рус адабиётидан кўпроқ ўқишни тавсия қилиб, янги-янги темаларда асар ёзиш кераклигини айтиб ўтдилар.

Шундан сўнг авторга охирги сўз берилди. У, қилинган танқидларга қўшилди ва ўз масаллари устида яна жиддий ишлаяжагини айтди.

Ватанпарвар ёзувчи хотираси

Октябрь районидаги 22-нчи ўрта мактабнинг 8—10-нчи синф ўқувчилари коммунист ёзувчи Н. А. Островскийнинг ижодига бағишлаб рус тилида конференция ўтказдилар.

Конференцияда 10-нчи синф ўқувчиларидан Қориев «Островскийнинг ёшлиги», Каримов ёзувчининг «Пўлат қандай тобланди» романининг тарбиявий аҳамияти» деган темаларда рус тилида доклад қилдилар. Докладдан сўнг Жалилов, Иероилов, Тўрахўжаев каби ўқувчилар ёзувчининг «Пўлат қандай тобланди» романидан парчалар ўқиб бердилар. Ўқувчи Воҳидов ўзининг оташин ёзувчи Островскийга бағишлаб ёзган «Танк» сарлавҳали ше'рини ўқиб берди.

Конференция жуда қизиқарли ва уюшқоқлик блан ўтди. Кечанинг охирида танца уюштирилди.

Б. НУ'МОНОВ

Андрей Януарьевич Вишинский

Кўзга кўринган давлат арбоби, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг а'зоси, СССР Ташқи ишлар министрининг Биринчи ўринбосари, СССР Олий Советининг депутати, академик Андрей Януарьевич Вишинский 1954 йил 22 ноябрьда Нью-Йорк шаҳрида юрак оғригининг ғоят кучайиши натижасида тўсатдан вафот этди.

А. Я. Вишинский 1883 йилда Одессада туғилди. У ёшлик чоқлариданоқ революцион ҳаракатда қатнашди, чор охранкаси уни кўп марта та'қиб этди, сургун қилди ва қамоққа олди. А. Я. Вишинский 1920 йилдан бери Коммунистик партиянинг а'зосидир.

А. Я. Вишинский 1913 йилда Киев университетининг юридик факультетини тамомлаганидан кейин, адабий ва ўқитувчилик ишлари блан шуғулланди.

А. Я. Вишинский 1917 йилдан тортиб 1925 йилгача Озиқ-овқат халқ комиссарлигида, сўнгра эса, СССР Олий Судида мас'улиятли лавозимларда ишлади, айни вақтда Москва Давлат университетининг жиноий процесс кафедрасида профессор бўлиб ишлади.

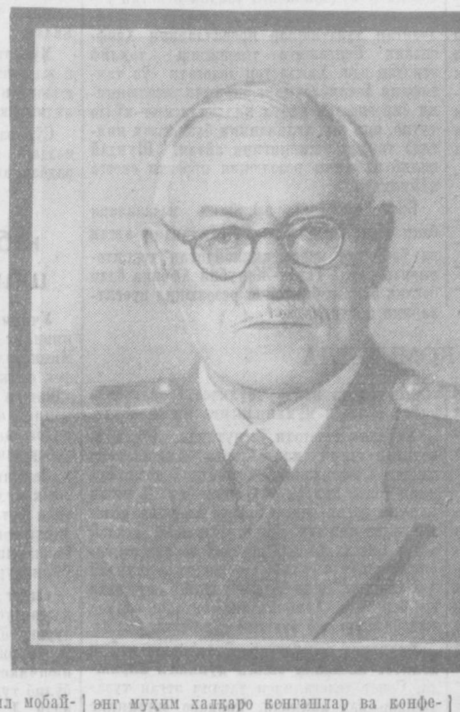

А. Я. Вишинский 1925 йилдан тортиб 1931 йилгача маориф органларида раҳбарлик ишларида бўлди—Москва Давлат университетининг ректори, РСФСР Маориф халқ комиссарлиги коллегиясининг а'зоси, РСФСР Маориф халқ комиссарлиги давлат илмий кенгаши Раисининг Ўринбосари бўлиб ишлади.

А. Я. Вишинский бирнеча йил мобайнида (1931—1939 йиллар) совет прокуратураси ва юстицияси органларида раҳбарлик ишларида бўлди. РСФСР прокурори. РСФСР Юстиция Халқ Комиссарининг ўринбосари, сўнгра эса, ССР Иттифоқи Прокурори бўлиб ишлади.

А. Я. Вишинский 1939 йилдан тортиб 1944 йилгача СССР Халқ Комиссарлари Совети Раисининг ўринбосари бўлди. У, ана шу йилларда совет дипломатиясининг раҳбарлик лавозимларида ўзининг самарали фаолиятини бошлади: у, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари, Ташқи ишлар министри, сўнгра эса, СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили ва айни вақтда СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари бўлди.

А. Я. Вишинский уруш йилларида ҳам, урушдан кейинги даврда ҳам кўпгина энг муҳим халқаро кенгашлар ва конференцияларда қатнашди. У, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг сессияларида СССР делегациясига кўп марта бошчилик қилди. Унинг империалистик агрессияга ва янги уруш тайёргарлигига қарши, тинчликни ҳамда халқлар хавфсизлигини ҳимоя қилиб айтган ажойиб сўзлари барча мамлакатларнинг халқларига аёндир. Унинг халқ демократияси мамлакатлари ва бутун демократик лагерьнинг манфаатларини ҳимоя қилишдаги хизматлари ҳам ма'лум.

А. Я. Вишинский совет давлатининг мас'ул раҳбарлик лавозимларида бўлиш блан бирга, зўр илмий иш олиб борди. У ана шу ишларини ўз ҳаётининг сўнгги кунларигача давом эттирди. У, СССР Фанлар Академиясининг ҳақиқий а'зоси ва СССР Фанлар Академияси Президиумининг а'зоси эди.

ВКП(б)нинг XVIII ва XIX с'ездларида А. Я. Вишинский Коммунистик партия Марказий Комитетининг а'зоси қилиб сайланди.

А. Я. Вишинский ўзининг давлат ва дипломатия фаолияти даврида бутун кучини, зўр билим ва талантини совет давлатини мустаҳкамлаш ишига бағишлади, халқаро майдонда Совет Иттифоқининг манфаатларини хормай-толмай қаттиқ туриб ҳимоя қилди, коммунизм иши учун, халқаро тинчлик ва умумий хавфсизликни мустаҳкамлаш учун большевикча сабот кўрсатиб курашди.

Совет Ҳукумати А. Я. Вишинскийнинг Совет давлати ва Коммунистик партия олдидаги катта хизматларига юксак баҳо берди. У, олти марта Ленин ордени блан, Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва медальлар блан мукофотланди.

Совет давлатининг кўзга кўринган арбобларидан бири, талантли совет дипломати ва йирик олимдан жудо бўлдик. А. Я. Вишинский Коммунистик партиянинг содиқ фарзанди, ишда фидокор, ғоят камтар ва ўзига нисбатан талабчан киши эди.

Совет кишилари Совет Иттифоқининг ҳамда бутун демократия ва социализм лагерининг манфаатлари учун, тинчлик ва халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш учун ҳормай-толмай актив кураш олиб борган А. Я. Вишинскийнинг ёрқин хотирасини ўз қалбларида абадий сақлайдилар.

А. Я. Вишинскийнинг вафоти муносабати блан БМТ Бош Ассамблеясининг мотам мажлиси

НЬЮ-ЙОРК, 23 ноябрь. **(ТАСС махсус мухбири).** СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили, Бош Ассамблеянинг тўққизинчи сессиясида қатнашаётган совет делегациясининг бошлиғи, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Андрей Януарьевич Вишинскийнинг вафоти муносабати блан кеча тушдан кейин мотам ялпи мажлиси бўлди.

Бош Ассамблея қатнашчилари ўринларидан туриб, раис Ван Клеффенснинг баёнотини тингладилар. Ван Клеффенс бундай деди:

Бизнинг коллегимиз — Совет Иттифоқи вакили Вишинский жанобларининг тўсатдан вафот этганлиги муносабати блан яна бир марта чуқур қайғу изҳор қилишимга рухсат этгайсиз.

Мажлисларимизда Вишинскийни кўриб, унинг сўзларини эшитишга муяссар бўлган киши ,у блан бўлган мунозараларда қатнашишга муяссар бўлган киши унинг зийраклигини, далиллар келтириш сан'атини, нотиқлик талантини, унинг ўткир сўзлари ва киноялари ҳечқачон эсдан чиқармайди.

Совет Иттифоқи отоқли давлат арбобидан жудо бўлганлигини ҳаммамиз тушуниб турибмиз.

Биз ҳам уни ҳурмат блан тилга олиб, унинг оиласига, унинг ҳукуматига ва мамлакатига та'зия изҳор қиламиз.

Биз, энг қобилиятли коллегимиздан бири бўлган Вишинскийни эсдан чиқармаймиз ва унинг вафоти муносабати блан қайғирамиз.

Шундан кейин Сурия, Англия, Франция, АҚШ, Ҳиндистон, Эрон, Греция, Польша, Ироқ, Янги Зеландия, Исроил, Покистон, Филиппин, Таиланд, Туркия, Чехословакия, Жанубий Африка Иттифоқи, Бирма, Белоруссия ССР, Канада, Миср, Югославия, Саудия Арабистони, Индонезия, Украина ССР, Либерия, Афғонистон, Ливан, Яман ва Эфиопия вакиллари совет делегациясига, Совет Иттифоқи ҳукумати ва халқига та'зия билдирдилар. Эквадор вакили Латин Америкасидаги йигирма мамлакат номидан, Дания вакили Скандинавия мамлакатлари делегациялари номидан, Бельгия вакили Бельгия, Голландия ва Люксембург делегациялари номидан та'зия билдирди.

А. А. Соболев А. Я. Вишинский вафоти муносабати блан Совет Иттифоқи учраган оғир мусибат юзасидан та'зия билдирган барча делегацияларга совет делегацияси номидан ташаккур изҳор қилди.

А. Я. Вишинский тобути қўйилган самолёт Москвага келди

Отоқли давлат арбоби, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг а'зоси, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари, СССР Олий Совети депутати А. Я. Вишинскийнинг тобути қўйилган махсус самолёт 25 ноябрьга ўтар кечаси Нью-Йоркдан Москвага келди.

Внуково аэропортининг биноси мотам либосини кийган. Бу ерга СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи ўринбосари ва СССР Ташқи Ишлар Министри ўртоқ В. М. Молотов, шунингдек дафн этучи Ҳукумат комиссиясининг а'золари М. Г. Первухин, А. А. Громико, К. П. Горшенин, А. Ф. Горкин ва М. А. Яснов ўртоқлар, марҳумнинг қариндошлари ва яқинлари, СССР Ташқи Ишлар Министрлигининг мас'ул ходимлари, Москва жамоат ташкилотларининг вакиллари келдилар. Чет давлатлар элчихоналарининг бошлиқлари ва ходимлари ҳам ҳозир бўлдилар.

Соат 23 дан 50 минут ўтганида самолёт ерга қўнади. Аэродромда ҳарбий эскорт сафга тизилган. Мотам мелодияси чалинади. А. Я. Вишинскийнинг жасади қўйилган тобут ва гулчамбарлар самолётдан олиб чиқилади. Мотам юриши шаҳарга қараб йўл олади. (ТАСС).

А. Я. Вишинскийнинг вафотига доир

БУХАРЕСТ, 24 ноябрь. (ТАСС). Румыния телеграф агентлиги хабар беради: Румыния ишчи партиясининг Марказий комитети, Румыния Халқ Республикасининг Министрлар совети ва Буюк Миллат мажлисининг президиуми А. Я. Вишинский вафот этганлиги муносабати блан та'зия билдириб, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитетига, СССР Министрлар Советига ва Олий Совети Президиумига телеграмма юбордилар.

ТИРАНА, 24 ноябрь. (ТАСС). Бу ерда хабар берилишича, Албания меҳнат партиясининг Марказий комитети, Албания Халқ Республикаси Министрлар советининг раиси Мехмат Шеху ва ташқи ишлар министри Бехар Штюла А. Я. Вишинский вафот этганлиги муносабати блан та'зия билдириб КПСС Марказий Комитетига, СССР Министрлар Совети раиси Г. М. Маленковга ва СССР Ташқи ишлар министри В. М. Молотовга телеграмма юборганлар.

ПРАГА, 24 ноябрь. (ТАСС). Чехословакия телеграф агентлиги билдиради: Чехословакия Коммунистик партиясининг Марказий Комитети ва Чехословакия Республикасининг ҳукумати А. Я. Вишинский вафот этганлиги муносабати блан та'зия билдириб КПСС Марказий Комитетига ва СССР Министрлар Советига телеграмма юбордилар.

СОФИЯ, 24 ноябрь. (ТАСС). А. Я. Вишинский вафот этганлиги муносабати блан Болгария Халқ мажлиси Президиуми, Министрлар совети, Болгария Коммунистик партиясининг Марказий Комитети СССР Олий Советига, СССР Министрлар Советига, КПСС Марказий Комитетига та'зия телеграммаси юбордилар.

ВЕНА, 23 ноябрь. (ТАСС). А. Я. Вишинский вафот этганлиги муносабати блан Австрия Коммунистик партиясининг Марказий Комитети та'зия билдириб, КПСС Марказий Комитетига телеграмма юборди.

ҚОҲИРА, 24 ноябрь. (ТАСС). Миср матбуоти А. Я. Вишинскийнинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган мақолаларни э'лон қилмоқда.

Намунали кутубхона

Кутубхона эшиги олдида бир нафас турган киши, кимнингдир ўқиб бўлган китобларни топширгани олиб келаётганини, бошқа бировларнинг эса, ўқиш учун янги роман, повесть, ҳикоя ва ше'р тўпламларини олиб кетаётганини кўради. Ичкарига киришингиз бланоқ озода ва шинам безатилган ўқув залида столлар устига тартиб блан қўйилган газета, журналларнинг янги сонларига ва уларнинг ўқиб ўтирган ишчи, хизматчи ҳамда ўқувчиларга кўзингиз тушади. Ўқишхонага ҳархил темалар ва тарихий воқиаларни ифодаловчи китоб ҳамда фото витриналар қўйилган. Деворларда эса кишининг диққатини ўзига тортувчи фото-монтажлар осиғлиқ турибди.

Оржоникидзе район кутубхонаси қишлоқ меҳнаткашларига намунали хизмат кўрсатмоқда. Кутубхона район меҳнаткашларининг маданий дам оладиган, ўз билимлари ва сиёсий савияларини оширадиган севимли жойига айланган. Ҳар куни эрталабдан кечгача бу ердан одам аримайди.

Кутубхонанинг сиёсий, илмий, бадиий, техника, қишлоқ хўжалиги ва медицинага оид адабиётлардан иборат 17 минг дона китоб фонди бор. Кутубхонанинг китоб фонди изчил бойитилмоқда. Шу йилнинг ўзида кутубхона учун 10 минг 56 сўмлик 2992 та ҳархил китоб сотиб олинди. Кутубхонага 17 та журнал ва 12 та газета мунтазам равишда келиб туради. Булар орасида «Огонёк», «Новый мир», «Крокодил» каби журналлар, «Правда», «Литературная газета», «Советская культура», «За прочный мир, за народную демократию» ва бошқа газеталар бор. Кутубхона 1955 йил учун 42 та маҳаллий ва марказий газета, журналга обуна бўлди.

Китобхонларни кўплаб жалб қилиш мақсадида, кутубхонада тез-тез ҳархил оммавий тадбирлар амалга оширилмоқда. Ҳар кварталда бир марта ўтказиладиган китобхонлар конференциясига район меҳнаткашлари, интеллигентлари ва ўқувчилар актив иштирок этадилар. Ёзувчи Вера Пановашинг «Времена года» романи ҳамда коммунист-ёзучи Николай Островскийнинг ҳаёти ва ижодига бағишлаб уюштирилган конференциялар жуда қизиқарли ўтди. Бу конференцияларнинг ҳар икқаласига ҳам 150 дан ортиқ китобхон қатнашди. Бундан ташқари, кутубхонада тарихий кунлар, айрим ёзучилар, машҳур кишиларнинг йиллигига бағишлаб ҳардоим китоб виставкалари ва фото-монтажлар ташкил қилинади. Бундай тадбирларнинг ўтказиб турилиши ва китобхонларга маданий хизмат кўрсатишнинг тобора яхшиланиши натижасида кутубхона доимий а'золарининг сони кўпаймоқда. Агар ўтган йили кутубхонага а'зо бўлган доимий китобхонлар сони 570 киши бўлган бўлса, бу йил уларнинг сони 630 га етди. Кутубхонанинг актив китобхонларидан К. Денова, Р. Филоминдилит, Н. Сазанов каби ўртоқлар йил бошидан бери 50—90 тадан китоб ўқидилар.

Кутубхона мудири Саида Пирмуҳамедова ва кутубхоначи Роза Авзалова ўртоқлар кутубхонадан ташқари олиб бориладиган ишларга ҳам катта аҳамият бермоқдалар. Райондаги қишлоқ советлари ҳузурида 7 та, колхозларда 6 та кутубхона ва 4 та ўқишхона бор. Район кутубхонаси ана шу кутубхоналарда бўлмаган китоблардан иборат кўчма кутубхона ташкил қилиб, жойларга юбориб турмоқда. Кўчма кутубхоналар бир ой муддат блан ташкил қилиниб, сўнг яна янги китоблар блан алмаштирилади. Бундай кўчма кутубхоналар райондаги Молотов номли, Киров номли, Навоий номли, Маленков номли ва бошқа колхозларга юборилди. Бундан ташқари район кутубхонасида колхоз кутубхонаси мудирлари учун ҳар ойда бир марта семинар ўтказиб турилади.

Район кутубхонасининг ходимлари меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатишни янада яхшилашлари, кутубхонани совет фани ва маданияти эришаётган ютуқларни кенг пропаганда қилучи ҳақиқий маданият ўчоғига айлантиришлари лозим.

Т. НАЖМИДДИНОВ,
М. НУРМУҲАМЕДОВА.

Ўз билимларини оширмоқдалар

Олмалиқ шаҳар ишлабчиқариш корхоналари комбинати ёғочни қайта ишлаш цехининг мастери А. Тучков меҳнат унумини оширишга доир кўпгина қимматли рационализаторлик таклифларини киритди. Унинг таклифига мувофиқ ёғочларни пилорамага узатиб туриш механизациялаштирилди. Шунингдек, ўртоқ Тучков пилорамалар ҳажмини катталаштириш ҳақида ҳам таклиф киритган эди. Бу таклифнинг амалда татбиқ қилиниши натижасида пилорамаларнинг ишлабчиқариш қуввати 25 процент ошди. Рационализатор томонидан киритилган ана шунга ўхшаш бошқа қимматли таклифлар ҳам ишлабчиқаришга жорий этилаётир.

Бу каби янгиликларни ҳормай-толмай қидириш ва топишда ўртоқ А. Тучковга унинг шахсий кутубхонасидаги техника адабиётлари катта ёрдам берди. Ҳақиқатан ҳам у бой кутубхонага эга. Бу кутубхонада 200 томга яқин техник, бадиий ва сиёсий адабиётлар бор.

Механизация базасининг машҳур крановшчиги Миркин, авторемонт устахоналарининг бошлиғи Иванов, қурилиш бошқармасининг линейний механиги Горов ва бошқа қурувчилар ҳам ана шундай бой шахсий кутубхонага эга. Биргина ўртоқ Ивановнинг шахсий кутубхонасидаги китоблар сони ҳозир 300 томга етди.

Шахсий кутубхона эгаларининг сони тобора кўпаймоқда.

Н. ГОРОДНИЧЕНКО.

Пушкин номли мактабда

Чиноз районидаги 1-нчи Пушкин номли мактабда политехника та'лимини ўқув процессига жорий қилишда анча яхши натижаларга эришмоқда. Ўқувчилар физика, химия, геометрия ва черчение каби аниқ фанлардан олган назарий билимларини ўқув-тажриба кабинетларида ўтказиладиган тажрибалар блан мустаҳкамламоқдалар. Физика фанидан «Катод нурлари», химия фанидан «Кремнийни олиниши» каби темалар юзасидан бўлган амалий машғулотлар жуда қизиқарли ўтди ва 10-нчи синф ўқувчилари бу темаларни яхши ўзлаштириб олдилар.

Шунингдек, ўқувчиларнинг амалий машғулотларни пухта ўзлаштиришлари учун мактабда электротехника, физика, радиотехника, мотоциклни ўрганиш ва бошқа тўгараклар мунтазам равишда ишлаб турипти. Тўгарак машғулотларига ўқувчилар актив қатнашмоқдалар. Физика, химия ва биология кабинетлари кўргазмали ўқув қуроллари ва тажриба асбоблари блан тўла та'минланган. Мактабда киноустановка, радиоузел ва микрафон ҳам бор. Мактаб ҳузуридаги тажриба участкасида қишда ҳам ҳархил ўсимликлар ўстириш учун теплица қурилди.

Бундан ташқари ўқувчиларнинг саноат корхоналари ва ГЭСларга экскурсиялари уюштирилмоқда. Бундай тадбирларнинг амалга оширилиши ўқувчиларда практик малака ҳосил қилишга ёрдам бермоқда.

С. МУМИНОВ.

Мўғулистон халқ Республикасининг ўттиз йиллиги

Мўғул халқи бугун ўз тарихидаги шонли кунни нишонлайди. Бундан ўттиз йил илгари, я'ни 1924 йил 26 ноябрьда Буюк Халқ Хурали (халқ вакиллари мажлиси) Мўғулистон халқ Республикаси тузилганлигини э'лон қилди. Ўша куни Мўғулистон халқ давлатининг биринчи конституцияси тасдиқланди. Бу конституция Мўғулистонда янги ижтимоий тузумнинг, я'ни феодаллар ҳокимиятини тугатиш, халқ ҳокимиятини ўрнатиш ҳамда меҳнаткашларнинг манфаатларига жавоб берадиган экономикани ривожлантиришга таянган тузумнинг асосларини қурди.

Республика тузумининг э'лон қилиниши ва Мўғулистон халқ Республикаси биринчи конституциясининг тасдиқланиши Мўғул халқининг 1921 йилдаги революция ғалабаси натижасида ва шундан кейинги даврда мамлакатда рўй берган катта ўзгаришлар натижасида эришган жуда буюк тарихий ғалабаси бўлди.

1921 йилдаги халқ революциясидан илгари Мўғулистон Шарқдаги энг қолоқ мустамлака мамлакатлардан бири эди. Бу мамлакатда феодал-крепостнойлик ва империалистик зулм бениҳоя авж олган эди. Мўғулистонда крепостниклик ҳукм сурар, кишиларга тан жазоси берилар эди. Мамлакатда етти юз монастир, юз мингдан ортиқ лама бор эди ва атиги бир мактаб бўлиб, унда эллик киши ўқир эди. Мактаб ўқучилари ҳам амалдорлар ва феодалларнинг болаларидан иборат эди. Чорва молларининг асосий қисми феодаллар, монастирлар ва ажнабий судхўрлар қўлида эди. Оддий арат-чорвадорлар қулларча эрксиз меҳнат қилардилар. Халқ очлик ва қашшоқликка, касаллик ва қирилиб битишга маҳкум этилган эди.

Мўғул халқи 1921 йилнинг июль ойида Сухэ-Батор ва Чойбалсан бошчилигидаги халқ-революцион партиясининг раҳбарлиги остида мустамлака асорати кишанларини парчалаб ташлади, озодлик ва мустақилликни курашиб қўлга киритди. Мамлакатда биринчи халқ ҳукумати тузилди.

Аммо ўша вақтда Мўғулистондек қолоқ бўлган ва капитализмдан олдинги муносабатлар ҳукм сурган бир мамлакатда монархияга бирданига хотима бериб бўлмас эди. Шу сабабдан, Мўғулистон халқ-революцион партияси теварагига жипслашган революцион кучларнинг бу йўлда кўп иш қилишлари керак эди.

Совет ҳукумати мустамлака асоратидан халос бўлган Мўғулистонни биринчи бўлиб таниди ва у блан дипломатия муносабатлари ўрнатди. 1921 йилнинг ноябрида Москвада дўстлик тўғрисидаги Совет-Мўғулистон шартномаси имзоланди. Бу, Мўғулистон блан ҳуқуқий тенглик асосида тузилган биринчи шартнома эди. Мўғул халқи Совет Россиясидан иборат самимий дўстига абадий эга бўлди.

Мўғулистон халқ-революцион партияси маркоча-ленинча та'лимотга амал қилиб ва совет халқининг қардошларча ёрдамига таяниб, ички ва ташқи душманларга қарши шафқатсиз курашда янги типдаги чинакам демократик давлат қуриш учун барча зарур шарт-шароитни вужудга келтирди. Мамлакатда синфий кучларнинг нисбати меҳнаткашлар фойдасига ўзгараборди. Феодализмга тобора қақшатғич зарба берилди.

1922 — 1923 йилларда меҳнаткаш чорвадорларнинг феодалларга қарамлиги тугатилди.

Шундан кейинги даврда Мўғулистон халқ-революцион партияси илгари ҳуқуқлари чеклаб қўйилган монархияни тугатишга ва Мўғулистонни халқ республикаси деб э'лон қилишга қарор берди. 1926 йил 26 ноябрьда Буюк Халқ Хурали шу тўғрида махсус қарор қабул қилди. Шу блан бирга Буюк Халқ Хурали ҳукуматга СССР блан дўстона, қардошлик муносабатларини янада кучайтириш учун ҳамма чорани кўриш ва бу муносабатларни сиёсий, иқтисодий алоқа ҳамда ҳамкорликнинг реал негизида ташкил этишни топширди.

Ёш Мўғулистон Халқ Республикаси янги ҳаётни қурабориб, зўр ишонч блан тараққиёт йўлидан олға қадам қўйди. Мамлакатда муҳим социал ва иқтисодий ўзгаришлар амалга оширилди. Бунинг натижасида феодаллар синфи ва текинхўр ламалар тоифаси узил-кесил тугатилди, феодалларнинг мулки эса халқ мулки деб э'лон қилинди. Иқтисодий команда юксакликларининг ҳаммаси давлат қўлига ўтди. Халқнинг моддий фаровонлиги ва маданий савияси, унинг сиёсий онги ва активлиги тўхтовсиз ўсди. Мамлакатда демократик тузум тобора кўпроқ мустаҳкамланди. Совет Иттифоқининг доимий ёрдами туфайли давлатнинг ташқи хавфсизлиги та'минланди.

1940 йил июнь ойида VIII Буюк Халқ Хурали 1924 йилдан кейин республикада рўй берган буюк социал-иқтисодий ўзгаришларни қонуний тартибда қайд қилиш ва Мўғулистон Халқ Республикасининг ҳозир амалда бўлган янги конституциясини қабул қилди. Бу конституциянинг биринчи моддасида бундай дейилади: «Мўғулистон Халқ Республикаси империалистик ва феодал зулмни тугатган, социализмга ўтиш учун мамлакат тараққиётининг ғайри капиталистик йўлини амалга оширишни та'минлайдиган меҳнаткашларнинг (арат-чорвадорлар, ишчилар ва интеллигенциянинг) мустақил давлатидир». Конституция барча гражданларга кенг демократик ҳуқуқлар берди ва ер ҳамда ерости бойликлари, ўрмон, сув ва саноат корхоналари, транспорт, алоқа воситалари, банклар умумхалқ мулки деб э'лон қилинди. Чорвадорларга яйловлардан бепул фойдаланиш ҳуқуқи берилди. 1949 йил февраль ойида Мўғулистон Халқ Республикасининг IX Буюк Халқ Хурали республиканинг экономикани мустаҳкамлаш ва ривожлантиришда, маданиятни ўстиришда эришган янги муваффақиятларини, жамиятнинг синфий структурасидаги ўзгаришларни, меҳнаткашларнинг сиёсий онги ва активлиги ўсганлигини э'тиборга олиб, мамлакатда сайлов системасини янада демократлаштириш тўғрисида қарор қабул қилди. Жумладан, давлат ҳокимиятининг барча органларига яширин овоз бериш йўли блан умумий, тўппа-тўғри ва тенг сайловлар белгиланди.

Мўғулистон Халқ Республикаси ташкил этилганидан буён ўтган йиллар ичида мўғул халқи демократик конституция байроғи остида, ўз партияси ва халқ ҳукуматининг раҳбарлиги остида ўз мамлакатида жуда катта ўзгаришларни амалга оширди.

Чорва молларининг умумий сони икки ярим баравар кўпайди. Мамлакатдаги чорва моллари умумхалқ миллий бойлигининг негизини ташкил этади. 1924 йилда республикада аҳоли жонбошига 25 бош чорва моли тўғри келган бўлса, 1953 йилда ўрта ҳисобда 32 бош чорва моли тўғри келди (республика аҳолиси ўттиз йил ичида анча кўпайди). Мўғулистон-халқ-революцион партияси ва ҳукумати чорвачиликни ҳартомонлама ривожлантиришга катта э'тибор бермоқда. Давлат мустаҳкам ем-хашак базасини яратишда, чорва моллари учун етарли миқдорда хашанлар (яйловлар) барпо этиш ва қудуқлар қазишда, молларнинг зотини яхшилашда арат хўжаликларига анча катта ёрдам бермоқда. Мамлакатда кўпгина ветеринария муассасалари ташкил этилди. Ҳозирги вақтда 59 ветеринария-даволаш пунктлари ва 712 ветеринария-фельдшерлик пунктлари бор. Хўжаликни илмий асосда олиб бориш методлари чорвачиликда тобора кенг қўлланилмоқда.

Мамлакатнинг қишлоқ хўжалигида социалистик сектор ривожланмоқда ва мустаҳкамланмоқда: давлат хўжаликлари, пичан ўриш станциялари ва чорвадорларнинг ишлабчиқариш бирлашмалари тобора кўпаймоқда. Аратлар (чорвадорлар)нинг ишлабчиқариш бирлашмалари республика қишлоқ хўжалигида ишлабчиқариш кооперациясининг энг оддий формасидир.

Мўғулистон Халқ Республикасининг саноати ўсмоқда ва илғор техника блан та'минламоқда. Мамлакатнинг саноати, асосан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаб чиқаради. Улан-Батордаги Чойбалсан номли Саноат комбинати республика саноатининг тўнғич корхонасидир. Бу комбинатда бирқанча фабрикалар, шу жумладан жун ювиш заводи, мовут, пойафзал, хром ва кўн-тери заводлари ва бошқа корхоналар бор. Комбинат Мўғулистон Халқ Республикасининг туб аҳолиси орасидан ишчи кадрларни тайёрловчи марказ бўлиб қолди. Сталин номли гўшт комбинати ҳам бу вазифани бажаришда катта роль ўйнайди. Гўшт комбинати мамлакатдаги энг йирик корхоналардан бири бўлиб, илғор совет техникаси блан та'минланган.

Республиканинг кўмир саноати ривожланиб бормоқда. Налайха конлари вужудга келтирилди; ҳозирги вақтда ана шу конларда кун сайин неча минг тонналаб кўмир чиқарилмоқда.

Республиканинг ҳамма қисмида неча юзлаб янги ёғ заводлари, хунармандчилик кооперациясининг юзлаб артельлари, аймоқ озиқ-овқат комбинатлари, кўпгина автотранспорт базалари, паровоз деполари ва бошқа бирқанча корхоналар бор. Кейинги йилларда саноатнинг янги тармоқлари, шу жумладан кон-руда саноати муваффақиятли суратда ривожланмоқда.

Мўғулистон Халқ Республикасида бирқанча янги шаҳарлар, ишчи посёлкалари ва қишлоқлар вужудга келтирилди. Шахтёрларнинг йирик Налайха посёлкасида бирнеча минг киши яшайди. Сухэ-Батор, Чойбалсан, Сайин-Шанда шаҳарлари тамомила деярлик янгидан қурилди. Кейинги йилларда Мўғулистон даштларида Дархан, Хара, Дзун-Хара ва шулар сингари янги ишчи посёлкалари барпо қилинди.

Янги шаҳарлар ва посёлкаларнинг кўпи электрлаштирилган. Ҳамма ерда мактаб, касалхона, клуб, кутубхоналар ва бошқа маданий-маиший муассасалар ишламоқда. Халқ-демократик тузуми йилларида даштларнинг ҳам қиёфаси ўзгарди . Бир замонлар бирнеча минг километр масофага чўзилиб кетган ва бирдан-бир карвон йўли деб ҳисобланган тор йўллар ўрнига автомобиль трассалари ва темир йўллар қурилди. Республиканинг пойтахти Улан-Баторни қардош Хитой Халқ Республикаси блан боғлайдиган янги темир йўл магистрали қурилмоқда.

Мўғул халқининг ўз олий ўқув юртлари, шу жумладан Мўғулистон давлат университети ва ўқитувчилар институти ташкил этилди. Бу ўқув юртлари миллий интеллигенция орасидан малакали кадрлар тайёрламоқдалар. Аҳоли ўртасида саводсизлик тамомила тугатилай деб қолди. Китоб, газета, журналлар тобора кўп нашр қилинмоқда. Мўғул халқи марксизм ленинизм классикларининг гениал асарларини жаҳон адабиётининг энг яхши асарларини, совет ёзучиларининг китобларини ўз она тилида ўқимоқда.

Мўғулистон халқ-революцион партияси XII с'ездининг иккинчи бешйиллик план ҳақидаги директивалари проекти яқинда Мўғулистон газеталарида э'лон қилинди. Бу проект республика халқ хўжалигининг барча тармоқларини янада ривожлантиришни ва биринчи галда чорвачиликни янада юксалтиришни кўзда тутади. Бешйиллик планда саноат ишлабчиқариш даражасини бешйиллик мобайнида тахминан 46 процент ошириш мўлжалланган. Халқ исте'мол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, молларнинг сифатини яхшилаш ҳамда хилларини оширишга алоҳида э'тибор берилади.

Мўғулистон Халқ Республикаси халқ ҳокимияти йилларида янги турмушни барпо қилишда катта муваффақиятларга эришди. Совет Иттифоқининг мўғул халқига самимий ёрдами туфайлигина ана шу муваффақиятларни қўлга киритиш ва мамлакатдаги қурилиш ишларини янада кенгайтиришдан иборат буюк планларни тузиш мумкин бўлди.

Мўғулистон Халқ Республикасининг бош министри Ю. Цеденбал яқинда бундай деб ёзган эди: «Мўғул халқи ўз мамлакатидаги сиёсий, хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида эришган барча муваффақиятлари блан улуғ совет халқининг ҳақиқатан ҳам олижаноблик блан бераётган катта ёрдамидан миннатдордир. Мўғул халқи совет ва мўғул халқларининг бузилмас дўстлигига астойдил содиқ эканлигини билдиради. Бу дўстлик мўғул халқининг янги ҳаёт қурилишида янгидан-янги муваффақиятларга эришуви учун гаровдир».

Мўғулистон Халқ Республикаси тинчлик, демократия ва социализм лагеридаги барча мамлакатлар блан биргаликда бутун дун'ёда тинчлик учун актив курашмоқда, уруш оловини ёқучиларнинг кирдикорларига қарши курашмоқда. Совет ва мўғул халқларининг бузилмас дўстлиги Узоқ Шарқда тинчликни мустаҳкамлаш ишига доим хизмат қилиб келди ва хизмат қилмоқда.

Мўғулистон Халқ Республикаси ўттиз йил мобайнида катта ва шонли йўл босиб ўтди. Мўғул халқи зўр ишонч ва қат'ият блан социализм қуриш йўлидан олға бормоқда.

А. АВДЕЕВ.

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг сессияси ёпилди

СТОКГОЛЬМ, 24 ноябрь. (ТАСС). 23 ноябрь кечқурун Жаҳон Тинчлик Кенгаши сессиясининг охирги мажлиси бўлди ва бу мажлисда турли комиссияларнинг ишлари тўғрисидаги ахборотлар тингланди.

Раислик қилучи Ломбарди (Италия) ташкилий масалалар комиссияси Жаҳон Тинчлик Кенгашига бирқанча янги а'золар сайлаш таклифини киритади, деб э'лон қилди. Ломбарди кандидатларнинг рўйхатини ўқиб берди. Сессия қатнашчилари Тинчлик Кенгашига янги а'золар сайлаш тўғрисидаги таклифни якдиллик блан қабул қиладилар.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши составига қуйидагилар сайланади:

Хосе да Фрота Морейра, парламент депутати (Бразилия);

Алберто Кавальканти, кино сан'ати арбоби (Бразилия);

Сезар Дакорсо, методист черковининг бошлиғи (Бразилия);

Йорис Ивенс, кино сан'ати арбоби (Голландия);

Пурбодининграт, профессор (Индонезия),

Сирожиддин Аббос, парламентдаги мусулмонлар группасининг раиси (Индонезия);

Нино Фольярези, профессор (Италия).

Сўнгра сессия қарорлар ва тавсияларни қабул қилишга ўтади. Сессия қатнашчилари қуйидагиларни якдиллик блан қабул қилдилар:

1. Жаҳон Тинчлик Кенгашининг халқларга мурожаати: «Европадаги ҳамма давлатларнинг умумий хавфсизлигини ташкил қилиш мақсадида уларнинг ҳамкорлик қилишини та'минлаш учун».

2. Четэлларнинг таз'йиқи ҳамда ҳарбий блоклар ва коалициялар системаси натижасида Осиёнинг турли қисмларида вужудга келган аҳвол ҳақида резолюция.

3. Миллатларнинг ички ишларига четэлларнинг аралашуви натижасида Латин Америкаси мамлакатларида вужудга келган аҳвол ҳақида резолюция.

4. Тинчликсевар кучларнинг қуролсизланиш учун ва ялпи қирғин қуролини тақиқлаш учун кураши ҳақида резолюция.

5. Четэлларнинг таз'йиқи ҳамда ҳарбий блоклар ва коалициялар системаси натижасида қарам ва ярим мустамлака мамлакатларда вужудга келган аҳвол ҳақида резолюция.

6. Тинчликсевар кучлар вакилларининг жаҳон ассамблеясини чақириш тўғрисида Жаҳон Тинчлик Кенгашининг хитобномаси.

7. Тинчликни ҳимоя қилиш жаҳон ҳаракатининг ташкилий масалалари бўйича тавсия (ташкилий масалалар комиссияси томонидан киритилган).

8. Буюк маданий йилликларни ўтказиш тўғрисида чақириқ.

9. Тинчликни ҳимоя қилиш Жаҳон Кенгашининг маданий фаолияти масаласи бўйича тавсия (маданий масалалар комиссияси томонидан киритилган).

Раислик қилучи Ломбарди сессияни ёпиш олдидан охирги сўз сўзлади. У тинчлик учун бошланган жаҳон ҳаракатининг муваффақиятларини қайд қилиб, эндиликда тинчлик учун кураш ҳаракати амалий ишлар қилиш босқичига ўтганлигини, бунинг натижасида Ҳинди-Хитойда ва Кореяда уруш тўхтатилганлигини, «Европа мудофаа бирлашмаси» тузиш планлари барбод бўлганлигини айтиб ўтди. Тинчлик иши учун,—деди Ломбарди,—янада қат'ият блан курашайлик. Бу сафар бизнинг курашимиз фақат умид блангина эмас, шу блан бирга ишонч блан ҳам тўлиқ кураш бўлади.

Сессия қатнашчилари Ломбардининг охирги сўзларини гулдурос қарсаклар блан кутиб оладилар.

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг сессияси ёпиқ деб э'лон қилинади.

Европадаги ҳамма давлатларнинг умумий хавфсизлигини ташкил қилиш мақсадида уларнинг ҳамкорлик қилишини та'минлаш учун

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИНИНГ ДУН'Ё ХАЛҚЛАРИГА МУРОЖААТИ

СТОКГОЛЬМ, 24 ноябрь. (ТАСС). Жаҳон Тинчлик Кенгаши сессияси дун'ё халқларига қарата мурожаат қабул қилди. Мурожаатда бундай дейилади:

«Кореяда ва Ҳинди-Хитойда урушнинг тўхтатилганлиги ҳамда «Европа мудофаа бирлашмаси» проектининг рад этилганлиги бутун дун'ёда давлатларни бирбиридан ажратиб турган жанжалларни тугатиш умидини вужудга келтирган бир пайтда Лондон ва Париж битимлари халқларни даҳшатли хавфга дучор қилмоқда. Бу хавф уларнинг ҳарбирига «вермахт»нинг тикланишини кўрсатади. Янги таклифлар илгари сурилди. Бу таклифларнинг амалга оширилиши Германиянинг бирлаштирилишини та'минлайолади. Лондон ва Париж битимларининг амалга оширилиши эса немис халқининг демократик ва миллий кучларига қаттиқ зарба берган бўлар эди, герман милитаризмининг да'воларини кучайтирган ва Германия ҳамда Европанинг парчаланган ҳолда қолишини тасдиқлаган бўлар эди.

БМТда қуролсизланиш тўғрисидаги ва ялпи қирғин қуролини тақиқлаш тўғрисидаги ҳаммани қизиқтираётган масала юзасидан юз берган прогресс тинчликка бўлган умидни мустаҳкамлаётган бир пайтда Лондон ва Париж битимларининг амалга оширилиши янада зўр бериб қуролланишга сабаб бўлар эди. Бу қуролланиш ҳамма учун дарҳол чидаб бўлмайдиган оғир юк бўлиб қолар эди.

Мазкур битимларнинг парламентлар томонидан ратификация қилиниши музокаралар олиб бориш имкониятини сақлаш уёқда турсин, балки Европада ва бутун дун'ёда тинчликка янги хавф туғдирадиган аҳволни вужудга келтирган бўлар эди.

Шундай қилиб, ё оқилона битим тузиш блан тугалланаоладиган музокаралар олиб бориш ёки халқаро вазиятдаги кескинликнинг юмшатилишини чиппакка чиқарадиган ўзбошимча ҳаракат қилиш, я'ни Ғарбий Германияни қайтадан қуроллантириш ва уни ҳарбий пактга қўшишдан иборат бўлган драматик альтернатива халқлар олдида турипти.

Халқлар Лондон ва Париж битимларининг ратификация қилинишига қаршилик кўрсатишлари лозим.

Халқлар Германияни эркин сайлов ўтказиш йўли блан қайтадан бирлаштириш мақсадида, шунингдек Австрия блан давлат шартномаси тузиш мақсадида тўрт давлат ўртасида дарҳол музокара бошлашни талаб қилишлари керак.

Халқлар Европадаги барча давлатларнинг хавфсизлигини ва ҳамма ўртасида ҳамкорлик қилиш йўли блан умумий юксалишни та'минлаш мақсадида ана шу давлатлар ўртасида, улардаги тузумнинг қандай бўлишидан қат'и назар, дарҳол музокаралар бошлашни талаб қилишлари керак.

Ҳечбир ҳукумат, ҳечбир парламент халқнинг хоҳиш-иродасига хилоф суратда унинг тақдирига хўжайинлик қилаолмайди. Халқлар тузатиш мумкин бўлмайдиган ҳодисанинг рўй беришига йўл қўймайдилар.

Халқлар Германиянинг қайтадан қуроллантирилишига йўл қўймайдилар ва биргаликда ҳаракат қилиб, Европада хавфсизлик ва бутун дун'ёда тинчлик бўлишига йўл очадилар.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши.

Стокгольм, 1954 йил 23 ноябрь».

Тинчликсевар кучларнинг қуролсизланиш учун ва ялпи қирғин қуролини тақиқлаш учун кураши ҳақида

СТОКГОЛЬМ, 24 ноябрь. (ТАСС). Жаҳон Тинчлик Кенгашининг сессияси «Тинчликсевар кучларнинг қуролсизланиш учун ва ялпи қирғин қуролини тақиқлаш учун кураши ҳақида» резолюция қабул қилди. Резолюцияда бундай дейилади:

Бундан 4 йил илгари Стокгольмда атом қуролини тўла тақиқлашга да'ват этган чақириқ э'лон қилинган эди.

Барча халқлар томонидан ана шу чақириқ теварагида олиб борилган кампания Кореяда ва Ҳинди-Хитойда атом бомбаларини қўлланишга халақит берди. Халқларнинг зўр ғайрат блан олиб борган кураши ҳукуматларни Кореяда ва Ҳинди-Хитойда уруш ҳаракатларини тўхтатишга ҳам мажбур этди.

Аммо, ҳозирги кунда яна уруш хавфи олдида турибмиз. Бу уруш хавфи зўр бериб қуролланишни кучайтириш ва ялпи қирғиннинг янада кўпроқ вайронгарчилик келтиручи воситаларини узлуксиз ривожлантириш натижасида рўй бермоқда.

Халқларнинг иродаси ана шу хавфнинг йўқотилишини яна бир марта та'минлайолади ва та'минлаши лозим.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши БМТда қуролсизланиш тўғрисидаги ва атом қуролини тақиқлаш ҳақидаги масалани муҳокама қилиш вақтида эришилган прогрессни қониқиш блан қайд қилади. Жаҳон Тинчлик Кенгаши бу натижага музокаралар олиб бориш методи блан эришилганлигини та'кидлайди. Бу эса, компромисс йўли блан битимга келиш мумкин эканлигини исбот қилади. Худди шундай метод Бош Ассамблеяга ана шу проблемаларни ҳал этиш йўлини очиб берадиган резолюцияни бир овоздан қабул қилиш имкониятини туғдирди.

Аммо, Ғарб давлатларининг Ғарбий Германияни қайтадан қуроллантириш ва уни Лондон ҳамда Париж битимлари доирасида ҳарбий блокка қўшиш йўлидаги интилиши қуролсизланишни амалга оширишга қаратилган тадбирларга путур етказади ва шу вақтгача эришилган натижаларни зарба остида қолдиради.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши атом энергиясидан тинчлик йўлида фойдаланиш тўғрисида ҳозирги вақтда олиб борилаётган музокараларни табриклайди. Айни вақтда Жаҳон Тинчлик Кенгаши, ядро энергиясидан ҳарбий мақсадларда фойдаланиш тақиқланганидан кейингина инсоният бу энергиядан тинч давр маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун тўла фойдаланиш имкониятига эга бўлади, дейди. Жаҳон Тинчлик Кенгаши қаттиқ инспекция ва контрольни амалга ошириш учун қониқарли ишлайдиган механизмни вужудга келтириш тамомила мумкин бўлганлиги каби бу соҳада ҳам битимга келиш тамомила мумкин деб ишонади.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши буюк давлатларни ҳозирги вақтда муҳокама қилинаётган таклифлар асосида ана шу муҳим масалалар юзасидан дарҳол битимга келиш учун зўр бериб ҳаракат қилишга чақиради. Ҳозирча бу мақсадга эришилганича йўқ. Шу сабабдан, Жаҳон Тинчлик Кенгаши буюк давлатларнинг атом ва водород бомбаларининг тажриба тариқасида ҳарқандай портлатилишини тақиқлаш юзасидан дарҳол битимга келишларини талаб этади. Ана шу портлашлар фаннинг ҳозирги ҳолатида осонлик блан дарҳол аниқланмоқда. Шу блан бирга, Жаҳон Тинчлик Кенгаши ҳеч мустасносиз барча давлатларнинг ҳукуматларининг ядро қуролини ҳечқачон ва ҳечқандай баҳона блан қўлланмаслик мажбуриятини дарҳол олишларини қаттиқ талаб этади.

Шундай бўлса ҳам, бу тадбирлар кечиктириб бўлмайдиган биринчи чоралargина бўлар эди. Бу чораларнинг амалга оширилиши ялпи қирғин воситаларининг ҳаммасини — атом қуролини, бактериологик ва химик қуролларни йўқотишдан ҳамда қурол-яроғларни ёппасига камайтиришдан иборат асосий проблемани ҳал этишга асло халақит бермаслиги лозим. Бундан ташқари, ана шу тадбирлар қурол-яроғларни ёппасига камайтириш, ялпи қирғин қуролини тақиқлаш тўғрисида ва барча мамлакатларга инспекциячи группаларни юборишни кўзда тутган халқаро контроль ўрнатиш ҳақида янада кенгроқ ва янада муҳимроқ битим тузиш йўлида катта қадам бўлар эди.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши, контроль қилиб туриладиган ялпи қуролсизланиш туфайли бўшаб қоладиган маблағлар халқларнинг, жумладан, иқтисодий жиҳатдан қолоқ бўлган мамлакатлар халқларининг турмуш даражасини кўтаришга сарф қилинсин, деб қаттиқ талаб этади.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши бутун дун'ё халқларини қурол-яроғларни ёппасига камайтиришни ҳамда ялпи қирғин қуролини тақиқлашни ҳамма ерда ва ҳарқачон талаб этишга чақиради. Бусиз тинчлик сиёсатини амалга ошириш мумкин эмас.

Агар халқлар ана шу муқаддас курашда бирлашсалар ва тинчликка, ҳамжиҳатликка ва кишилар ўртасида бирдамлик бўлишига зўр бериб интилаётганликларини ҳукуматларга ва БМТга қат'ий суратда ма'лум қилсалар, у вақтда халқларнинг иродаси ана шу мақсадларга эришишни та'минлай олади ва та'минлаши керак.

Стокгольм, 1954 йил 23 ноябрь.

Тинчликсевар кучлар вакилларининг жаҳон ассамблеясини чақириш тўғрисида

СТОКГОЛЬМ, 24 ноябрь. (ТАСС). Жаҳон Тинчлик Кенгашининг сессияси «Тинчликсевар кучлар вакилларининг жаҳон ассамблеясини чақириш тўғрисида» хитобнома қабул қилди. Хитобномада бундай дейилади:

Тинчликни мустаҳкамлаш учун жуда катта имкониятлар мавжуд бўлган ҳозирги вақтда ана шу имкониятларни ҳам чиппакка чиқараоладиган янги хавфлар пайдо бўлмоқда.

Халқларнинг қудратли ҳаракатигина дун'ёнинг бир-бирига қарама-қарши бўлган блокларга ажралиб кетишига тўсқинлик қилаолади, ўтмишда кишиларнинг жуда кўп кўз ёшини оқизган ва кишиларни кўп кулфатларга дучор қилган армияларнинг қайтадан тикланишига халақит бераолади ва инсониятни ҳарбий харажатларнинг оғир юкидан халос қилаолади. Фақат ана шу қудратли ҳаракатгина давлатларнинг бахт-саодати учун, уларнинг мустақиллигини ҳамда умумий хавфсизликни сақлаш учун улар ўртасида ҳамкорлик бўлишини та'минлайолади.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши барча тинчликсевар кучларга, беташвиш яшашни, халқлар ўртасидаги муносабатларда ишончсизлик, душманлик бўлмаслигини истаётган барча эркак ва хотин-қизларга тантанали суратда мурожаат қилади. Жаҳон Тинчлик Кенгаши ҳали фурсат бор экан, уларни ўз кучларини бирлаштиришга чақиради.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши 1955 йил май ойининг иккинчи ярмида барча тинчликсевар кучлар вакилларининг катта Жаҳон Ассамблеясини чақириш тўғрисида қарор қабул қилди.

Стокгольм, 1954 йил 23 ноябрь.

БМТ Бош Ассамблеясининг тўққизинчи сессияси

23 НОЯБРЬДАГИ ЯЛПИ МАЖЛИС

НЬЮ-ЙОРК, 24 ноябрь. (ТАСС). БМТ Бош Ассамблеяси 23 ноябрьдаги ялпи мажлисида Махсус сиёсий комитетнинг БМТга янги а'золар қабул қилиш ҳақидаги масала юзасидан тақдим этган резолюция проектини овозга қўймасдан ма'қуллади. Бу резолюцияда БМТ а'золигига қабул қилиш ҳақида берилган ва ҳозиргача бу ҳақда қарор қабул қилинмаган аризаларни Бош Ассамблеянинг 9-нчи сессиясида бўлган дискуссия ҳақидаги тўла ҳисобот блан биргаликда, бу аризаларни Хавфсизлик Кенгашида яна кўриб чиқиш учун ва ижобий рекомендациялар тақдим этиш учун Хавфсизлик Кенгашига юборишга қарор қилинади. Резолюция янги а'золар қабул қилиш юзасидан тузилган «холис хизматлар» комитетига бу соҳадаги куч-ғайратини давом эттиришни ва Хавфсизлик Кенгаши блан биргаликда Бош Ассамблеяга мумкин қадар унинг ушбу сессиясига ёки навбатдаги 10-нчи сессиясига тегишли доклад тақдим этишни таклиф қилади.

Шундан кейин Ассамблея Махсус сиёсий комитетнинг иккинчи резолюциясини овозга қўймаслик ҳақида Ҳиндистон делегати тақдим этган таклифни қабул қилди. Бу резолюцияда у ёки бу мамлакатларни БМТ а'золигига қабул қилиш ҳақидаги масала юзасидан Бош Ассамблеянинг 9-нчи сессияси муҳокамасига тақдим этилган резолюция проектларини ва уларга киритиладиган тузатишлар проектларини Хавфсизлик Кенгашига топшириш таклиф этилган эди. Ҳиндистон делегати ўз таклифини Ассамблеянинг биринчи резолюцияни бир овоздан қабул қилганлигини кўзда тутиб, ана шу якдилликни бузмаслик ниятида тақдим этганлигини айтди. Шундай қилиб иккинчи резолюция проекти овозга қўйилмади.

Бош Ассамблея васийлик масалалари блан шуғулланучи комитет тақдим этган ва ўз-ўзини идора қилмайдиган территориялар ҳамда Ғарби-Жанубий Африка блан боғлиқ бўлган бирқанча резолюция проектларини тасдиқлади.

СИЁСИЙ КОМИТЕТДА

НЬЮ-ЙОРК, 24 ноябрь. (ТАСС). Кеча эрталабки мажлисда Сиёсий комитет «Атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасида халқаро ҳамкорлик» ҳақидаги масалани кўриб бўлди ва бу масала юзасидан бир овоздан резолюция қабул қилди.

Мажлис бошланиши блан Ҳиндистон вакили Менон бундан аввалги мажлисда бошлаган, лекин А. Я. Вишинскийнинг вафоти ҳақидаги хабар муносабати блан тўхталиб қолган нутқини тамомлади. Менон бу масала юзасидан якдиллик блан қарор чиқаришни қийинлаштирмаслик ниятида Ҳиндистон делегациясининг тақдим этган тузатишини қайтиб олганлигини айтди. Менон совет делегацияси тақдим этган тузатишларнинг моҳиятига қарши э'тироз билдирмаяжагини айтди, лекин ўз делегацияси тақдим этган тузатишни қайтиб олганлиги сабабли, совет делегациясининг тузатишлари овозга қўйилган вақтда бетараф қолишга мажбур бўлажагини айтди.

АҚШ вакили Лодж резолюция проектининг соавторлари номидан гапириб, совет делегацияси тақдим этган тузатишлар мақбул эмас, деди, шу блан бирга у, агар атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш муносабати блан тинчлик ва хавфсизликка тааллуқли ситуация юз берса, у ҳолда бундай ситуация Хавфсизлик Кенгашида ва Бош Ассамблеяда муҳокама қилинади, деб такрорлади.

Франция делегати Жюль Мок, атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланилиши атом қуроли тайёрлаш учун яроқли бўлган майдаланучи материаллар миқдорининг кўпайишига сабаб бўлмасмикан, деган ташвиш асоссиздир, совет делегациясининг биринчи тузатиши ана шундай ташвиш натижасида келиб чиққан, деди.

Перу вакили Белаунда ўз делегацияси принцип жиҳатидан атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш юзасидан чақириладиган халқаро конференция каби тадбирларда ҳамма мамлакатларнинг иштирок қилишини ёқлаб чиқаётганлигини, совет делегацияси тақдим этган иккинчи тузатишда ана шу нарса кўзда тутилганлигини айтди. Броқ у, бу тузатишга қарши овоз беражагини илова қилиб ўтди, чунки, унинг айтишича, конференцияга қайси мамлакатларнинг таклиф этилиши ва қайси мамлакатларнинг таклиф этилмаслиги ҳақидаги масала устидаги мунозаралар конференциянинг чақирилишини қийинлаштириши мумкин эмиш.

Англия делегати Наттинг ўз нутқида етти мамлакат резолюциясининг тексти «халқаро органнинг БМТ блан алоқа қилиб туриши ҳақидаги масалани очиқ ҳолда қолдиради» деди.

Сўнгра СССР вакили А. А. Соболев сўз олди. У айтдики, Совет Иттифоқи делегацияси тақдим этган тузатиш халқаро орган блан БМТ ўртасидаги алоқанинг формасини олдиндан белгилаб қўймайди. Соболев та'кидлаб ўтдики, совет делегацияси тақдим этган тузатишга қарши Франция вакили томонидан билдирилган э'тирозлар бу тузатишнинг зарурлигини та'кидлайди, холос. Чунки Франция вакили, масалан, электр қуввати ишлаб чиқариш учун белгиланган майдаланучи материаллардан ҳарбий мақсадларда фойдаланиш хавфи ҳозирги вақтда пайдо бўлмаса, келгусида пайдо бўлиши мумкинлигига иқрор бўлди.

Америка делегати ўз нутқида, атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланган вақтда Хавфсизлик Кенгашининг аралашувини талаб қилган ситуация юз бериши мумкин деган эди. Соболев Америка делегатининг ана шу сўзига тўхталиб, бундай деди: Биз худди ана шундай вазият юз беришини кўзда тутиб, резолюцияда шундай деб ёзишни, я'ни ана шундай ситуация юз берганда, Хавфсизлик Кенгаши олдида жавобгардир деб ёзишни сўраймиз.

Бирқанча делегатлар сўзлагандан кейин комитет масалани овозга қўйишга киришди. Совет делегацияси тақдим этган тузатишлар рад қилинди. Халқаро органнинг БМТ блан алоқа қилиб туриши ҳақида совет делегацияси тақдим этган биринчи тузатиш овозга қўйилган вақтда беш делегация — СССР, Украина ССР, Белоруссия ССР, Польша ва Чехословакия делегациялари бу тузатишни ёқлаб овоз бердилар ва 12 делегация, шу жумладан Ҳиндистон, Индонезия, Бирма, Афғонистон, Миср, Ливан, Саудия Арабистони, Сурия ва Уругвай бетараф қолдилар. Атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш юзасидан чақириладиган халқаро конференцияга ҳамма мамлакатларни таклиф этишни кўзда тутган ва совет делегацияси тақдим этган иккинчи тузатиш овозга қўйилган вақтда олти делегация — СССР, Украина ССР, Белоруссия ССР, Польша, Чехословакия ва Бирма делегациялари бу тузатишни ёқлаб овоз бердилар ва 18 делегация бетараф қолди. Бетараф қолган делегациялар орасида Ҳиндистон, Индонезия, араб ва Скандинавия мамлакатлари бор.

Етти мамлакат резолюциясининг икки моддаси, я'ни Совет Иттифоқи тузатишлар тақдим этган моддалари овозга қўйилган вақтда СССР, Украина ССР, Белоруссия ССР, Польша ва Чехословакия делегациялари бетараф қолдилар. Бутун резолюция умуман овозга қўйилганда бир овоздан қабул қилинди.

А. А. Соболев овоз бериш мотивлари юзасидан сўзга чиқиб айтдики, Совет Иттифоқи делегацияси ўз тузатишларини таклиф этганида, резолюциядаги ўзи кўрсатиб ўтган камчиликларнинг тугатилишига интилди. СССР делегациясининг резолюцияни умуман ёқлаб овоз берганлиги, деди у, атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасидаги халқаро ҳамкорлик принципини ма'қуллаганлигини билдиради, Совет Иттифоқи ана шу халқаро ҳамкорликни ҳамиша талаб қилиб келди ва ҳозир ҳам талаб қилмоқда. Броқ, СССР делегациясининг резолюцияни умуман ёқлаб овоз берганлиги резолюциядаги ба'зи қоидаларни ма'қуллаганликни билдирмайди, бу қоидалар атом қувватидан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасидаги халқаро ҳамкорлик доирасини торайтиради ва бу ҳамкорликни ривожлантиришни қийинлаштиради. Совет Иттифоқи делегацияси шу нарсани кўрсатадики, бу соҳадаги халқаро ҳамкорлик блан боғлиқ бўлган бирқанча масалалар манфаатдор давлатлар ўртасида бундан кейин бўладиган музокаралар вақтида қўшимча равишда кўриб чиқишни талаб қилади.

ПРЕЗИДЕНТ ЭЙЗЕНХАУЭР ҲУЗУРИДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ВАШИНГТОН, 24 ноябрь. (ТАСС). Президент Эйзенхауэр кеча матбуот конференциясида сўзлаб, Совет Иттифоқи блан музокаралар олиб бориш ҳақидаги масалага тўхталди. Эйзенхауэр АҚШ иштироки блан Умумевропа кенгаши чақириш ҳақидаги совет таклифини четлаб ўтди. У тўрт давлат музокаралари ҳақида гапириб, Қўшма Штатлар, Лондон ва Париж битимлари ратификация қилинмагунча бу хил музокараларни олиб боришдан бош тортади, деди.

Броқ Лондон ва Париж битимлари ратификация қилингандан кейин Германияни бирлаштириш ҳақидаги масала юзасидан (агар президент шуни назарда тутган бўлса) музокаралар олиб бориш ҳечқандай ма'нога эга бўлмаган бўлур эди, чунки Ғарбий Германиянинг ремилитаризация қилиниши ва унинг ҳарбий гуруҳларга жалб қилиниши Германияни бирлаштириш йўлини тўсиб қўйган бўлар эди.

БАВАРИЯ ЛАНДТАГИ СААР ТЎҒРИСИДАГИ ПАРИЖ БИТИМИНИ РАД ЭТДИ

БЕРЛИН, 24 ноябрь. (ТАСС). АДН агентлиги хабар беради: Бавария ландтаги (парламенти) Аденауэр партияси бўлган христиан-демократик союз (ХДС)дан ташқари ҳамма партияларнинг овози блан Саар тўғрисидаги герман-француз битимини рад этди. Бу битим Париж битимларининг таркибий қисмидир.

Бавария ландтагининг қарори шу муносабат блан айниқса аҳамиятга эгадир. Саар тўғрисидаги тил бириктиришга қарши худди шунга ўхшаш қарорлар бундан аввал Ғарбий Германиядаги Гессен, Қуйи Саксония, Бремен ва Рейнланд-Пфальц ўлкаларининг ландтаглари томонидан ҳам қабул қилинган эди.

Натижада, АДН агентлигининг та'кидлаб ўтишича, ландтаглари Саар тўғрисидаги Париж битимини рад этган ўлкалар бундесратдаги жам'и 38 депутатдан 21 депутатга эгадирлар. Шундай қилиб, бундесратдаги кўпчиликнинг Саар тўғрисидаги Париж битимларига қарши эканлиги ҳозирдаёқ аён бўлиб қолди.

Саар тўғрисидаги масала бундесратда декабрь бошларида муҳокама қилиниши лозим.

Мўғулистон Халқ-революцион партиясининг XII с'ездида

УЛАН-БАТОР, 24 ноябрь. (ТАСС). Мўғулистон халқ-революцион партиясининг XII с'ездида бугун эрталаб Дамбанинг партия уставига киритиладиган ўзгаришлар ва қўшимчалар ҳақидаги доклади юзасидан музокаралар давом этди.

Кечқурун делегатлар с'езд резолюцияларини муҳокама қилишга киришдилар. С'езд МХРП МК ҳисобот доклади юзасидан тақдим этилган резолюцияни ва ревизия комиссиясининг доклади юзасидан тақдим этилган резолюцияни бир овоздан қабул қилди.

Мўғулистон Халқ Республикасини ривожлантириш иккинчи бешйиллик плани юзасидан директивалар ва МХРП устави якдиллик блан тасдиқланди.

Сўнгра с'езд кун тартибидаги кейинги моддани муҳокама қилишга—партиянинг раҳбарлик органларини сайлашга киришди.

Юбилей шарафига шашка мусобақаси

Учинчи давра бошланиши олдидан турнирнинг бош судьяси З. Хўжаев СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Бутуниттифоқ физкультура ва спорт комитетида «Шашка бўйича СССР Спорт мастери» номини олиш учун мазкур турнирда 10 очкога эга бўлиш кифоя эканлиги ҳақида хабар олинганини айтди.

Ленинградли чемпион П. Святой ва тошкентли мастерликка кандидат И. Берштейн ўртасидаги ўйин томошабинларнинг диққатини жалб этди. П. Святой ўйиннинг бошланишиданоқ суст ўйнади. Натижада ўйин дуранг бўлиб тугади.

Спорт мастери С. Петров С. Гуляевга қарши усталик блан ўйнади. Броқ, ўйин дуранг бўлди. Тошкентли Ш. Ёқубов блан И. Гавриленко, Н. Шутилкин блан Б. Канишчикер ўрталаридаги ўйин ҳам дуранг бўлиб тугади. Л. Хейф Е. Тюнев блан ўйнади. Л. Хейф ўзининг рақибига кучли қаршилик кўрсатди. Л. Хейф томонидан дамка ва тўртта шашка, Е. Тюневда эса дамка ва иккита шашка бўлгани ҳолда ўйин томомланмай қолди.

Шундай қилиб учинчи даврадан кейин иккитадан очкога эга бўлган спорт мастерлари Ш. Ёқубов, Л. Хейф ва С. Петровлар олдинда бормоқдалар.

Тўртинчи давра кучли олишувлар блан ўтди. Тошкентли мастерликка кандидатлардан Б. Канишчикер ва И. Гавриленко учрашди. Канишчикер еттинчи юришда ўз рақибини шошириб қўйди. Гавриленко эса ўнтўртинчи юришда жиддий хатога йўл қўйди ва ўйинни ютқазиб қўйди. Спорт мастери Л. Хейф ва мастерликка кандидат И. Берштейн учрашдилар. Уларнинг ҳар иккаласи ҳам ғалаба қозониш учун ҳаракат қилди, броқ ўйин дуранг бўлиб тугади.

С. Гуляев спорт мастери Ш. Ёқубов блан ўйнаб, рақибига кучли ҳужум бошлади. Лекин Ёқубов ҳам бўш келмади ва ўйин дуранг бўлди. Спорт мастерлари Н. Шутилкин блан П. Святой ўртасидаги ўйин ҳам дуранг бўлди. Е. Тюнев блан С. Петров ўртасидаги учрашув кечиктирилди.

Шундай қилиб, тўртинчи даврадан кейин 2,5 очкога эга бўлган спорт мастерларидан Ш. Ёқубов ва Л. Хейф олдинда бормоқдалар.

Келгуси бешинчи даврада П. Святой блан Б. Канишчикер, Л. Хейф блан Н. Шутилкин, С. Петров блан И. Берштейн, Ш. Ёқубов блан Е. Тюнев, И. Гавриленко блан С. Гуляев учрашади.

ОБ-ҲАВО МА'ЛУМОТИ

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда, бугун Тошкентда ва Тошкент областида ҳаво булутли бўлади ва қор ёғади. Температура 2—4 даража совуқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/XI да **Юрак сирлари**, 27/XIда **Май тўкилди.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 26/XI дан **қизиқчилар группаси гастрольларининг давоми.** Юмор, сатира, кулги кечаси. **Ван Зе-вей** раҳбарлигида **янги хитой аттракциони** ва эстон артистлари **Латтик** ва **Махтейнлар гастроли.** Томоша кеч соат 8 да бошланади. Касса эрталаб соат 11 дан очилади.

КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА», НАВОИЙ номли, СОБИР РАҲИМОВ номли, «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — янги бадиий фильм **Катта оила.**

Бобожонов кўчаси, Батумский проезд, 4-нчи уйда турючи **Азиза Шарафхўжаеванинг** Тахтапул кўча, 113-нчи уйда туручи Йўлдош Шарафхўжаевдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 3-нчи участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими—135. Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р. 07600 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1595.